

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

2012

Pavel Kopecký

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

**Působení Armády České republiky na zahraničních
misích**

Pavel Kopecký

Plzeň 2012

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Studijní program Mezinárodní teritoriální studia

Studijní obor Mezinárodní vztahy a východoevropská studia

Bakalářská práce

**Působení Armády České republiky na zahraničních
misích**

Pavel Kopecký

Vedoucí práce:

Mgr. David Behenský

Katedra politologie a mezinárodních vztahů FF ZČU v Plzni

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2012

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval samostatně a použil jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2012

.....

Rád bych poděkoval vedoucímu práce Mgr. Davidu Behenskému za cenné rady, připomínky a odborné vedení práce.

Obsah

1. Úvod	1
2. Metodologie a vymezení tématu	4
3. Bezpečnostní prostředí ČR	7
4. AČR jako zajišťovatel vnější vojenské bezpečnosti	9
5. Zahraniční mise – historie, obecně	12
6. Zahraniční mise – právní rámec	16
7. Jednotlivé mise.....	17
7.1. Baltic air policing	18
7.1.1. Cíle před začátkem mise	20
7.1.2. Průběh mise	21
7.1.3. Význam mise a k čemu přispěla.	23
7.2. SFOR	25
7.2.1. Cíle před začátkem mise	26
7.2.2. Průběh mise	27
7.2.3. Význam mise a k čemu přispěla.	28
7.3. KFOR.....	30
7.3.1. KFOR, operace Joint Guard	30
7.3.2. Cíle před začátkem mise	31
7.3.3. Česko-slovenský prapor	32
7.3.4. Operace Joint Enterprise	34
7.3.5. Význam mise a k čemu přispěla	34
7.4. ISAF.....	39
7.4.1. Cíle před začátkem mise	41
7.4.2. Průběh mise	42
7.4.3. Význam mise a k čemu přispěla	47
8. Závěr.....	49

9.	Příloha	51
10.	Seznam pramenů a literatury.....	53
10.1.	Knižní a časopisecké zdroje	53
10.2.	Internetové odkazy	55
11.	Resumé.....	59
12.	Seznam zkratk	60

1. Úvod

Zahraniční mise Armády České republiky jsou významným nástrojem zahraniční politiky státu, měla by jim proto být věnována patřičná pozornost. V českém prostředí zahraniční vojenské mise představují často diskutované téma, nejen vzhledem k faktu, že Vláda České republiky na jejich realizaci vynakládá nemalé prostředky. Z pohledu mezinárodních vztahů je možné se na jejich realizaci dívat různými pohledy – jako na příklad spolupráce mezi jednotlivými členskými zeměmi mezinárodních organizací, v jejichž rámci jsou zahraniční vojenské mise realizovány (neoliberální pohled), nebo jako na nástroj k prosazování zájmů, zajištění vlastní bezpečnosti a k prosazování vlastních hodnot na území jiného státu (neorealistickeý pohled). Vzhledem k zásadní proměně globálního bezpečnostního prostředí po roce 1989 a následnému procesu začleňování ČR do západních struktur bylo nezbytné, aby se do těchto operací začala zapojovat i Česká republika. Velice obecně, nicméně poměrně výstižně se dá česká účast v zahraničních misích charakterizovat jako logická reflexe vývoje bezpečnostní a obranné politiky v Evropě po roce 1989. Vojenské operace, do kterých se AČR zapojuje, se realizují mimo teritorium státu, jsou realizovány pod záštitou širšího mezinárodního rámce, odehrávají se v kontaktech nižší intenzity a jsou namířeny proti nestátním hrozbám.¹

Česká republika se zapojuje do zahraničních vojenských operací prostřednictvím mezinárodních organizací – NATO, OSN a EU. Tato práce se zabývá pouze misemi, které jsou realizovány prostřednictvím NATO. Tato práce si klade za cíl zjistit pomocí kvantitativních ukazatelů, zda zapojení ČR v zahraničních operacích NATO od roku 1999 slábne. Kvantitativní ukazatele zde tvoří především materiální a personální prostředky použité v misích. Cílem je tedy ověřit tezi, zda personální a materiální zapojení ČR v zahraničních operacích NATO slábne, respektive ČR se v zahraničních operacích NATO

---

¹ Karásek, T., 2010: Česká republika a zahraniční vojenské operace : formování politického konsensu v letech 1999-2009. *Mezinárodní vztahy*. 2010, roč. 45, č. 4, s. 29-49

zapojuje méně. Jedná se o kvantitativní výzkum. Společně s touto tezí bude přiblížena činnost vojáků v zahraničních misích. Inspirací pro tuto tezi je kvalitativní závěr Tomáše Karáska,² že po vstupu ČR do NATO se ČR zapojovala spíše z „vděčnosti za členství“ a že postupem doby hodnota členství „dozrává“ a další zapojení je více či méně zvažováno. Tato práce si neklade za cíl hodnotit jednotlivé mise.

Co se týče výběru misí pro účely této práce, byly vybrány čtyři mise, které se uskutečnily v průběhu celého období od roku 1999 do roku 2012. Mise byly vybrány tak, aby mapovaly celé období od vstupu ČR do NATO. Konkrétně se jedná o mise Baltic Air policing, SFOR - operace Joint Guard, KFOR – operace Joint Guardian a jako poslední zapojení AČR v týmech ISAF. Bližší metoda výzkumu zmíněných misí a zdůvodnění jejich výběru budou popsány v následující kapitole.

Co se týče struktury práce, práce je rozdělena do dvou větších částí – v první, obecné části, která čtenáře uvede problematiku, je popsáno bezpečnostní prostředí ČR a jeho vývoj od roku 1989, vývoj a současná situace v AČR po roce 1989 (respektive ČSLA), shrnutí obecných faktů o misích a jejich stručná historie a nakonec právní rámec vysílání prostředků MO do zahraničních vojenských misí. Druhá část práce je pojata jako komparace vybraných zahraničních misí AČR, u kterých budou prezentovány kvantitativní ukazatele, které povedou k ověření výše zmíněné teze. Každá mise bude prezentována na základě dostupných pramenů MO.

Práce vychází především z pramenů MO, ze serveru Army.cz a Natoaktual. Významným pramenem byla také prohlášení Vlády a Parlamentu ČR. Zmíněny jsou také oficiální a právní dokumenty týkající se bezpečnosti a bezpečnostní strategie. Je třeba si uvědomit, že většina informací, které se těmito tématy zabývají, představují do značné míry PR Ministerstva obrany ČR a AČR.

---

² Karásek, T., 2010: Česká republika a zahraniční vojenské operace : formování politického konsensu v letech 1999-2009. *Mezinárodní vztahy*. 2010, roč. 45, č. 4, s. 29-49

To se dá do určité míry říci i o serveru Natoaktual, který představuje PR Severoatlantické aliance, i když vzhledem k informacím z MO ČR vykazuje tento server jistou odbornost. Problémem by mohlo být přílišné zobecnění problematiky a „sklouznutí“ k PR interpretaci misí. Avšak vzhledem k cíli práce jsou všechny tyto zdroje chápány jako relevantní, neboť obsahují ukazatele potřebné pro komparaci. V odborné literatuře se zahraničními vojenskými operacemi zabývají například Bureš s Duškovou.³ Ti však zkoumají pouze účast českých vojáků v pozorovatelských misích OSN. Významnou inspirací byl však text Tomáše Karáska *Česká republika a zahraniční vojenské operace: formování politického konsensu v letech 1999-2009*, publikovaného v časopise *Mezinárodní vztahy*. V tomto textu byla provedena obsahová analýza diskuzí o vysílání českých vojáků do zahraničí v Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky v letech 1990 – 2009. Analýza prokázala, že ke čtyřem hlavním kategoriím důvodů, kterými poslanci argumentovali při hlasování o vyslání českých vojáků do zahraničí, patřily odkazy na spojenecké závazky ČR, hodnoty, normy, pravidla a politické a bezpečnostní zájmy. Tyto argumenty byly používány stabilně po celé zkoumané období. Analýza si také kladla za cíl ověřit hypotézu že *„argument členství“ bude s postupem času od vstupu země do konkrétní organizace nebo rámce (jako je třeba operace Trvalá svoboda (Enduring Freedom) slábnout a bude nahrazen argumenty, které zdůrazňují specifické zájmy České republiky, pro něž je členství v mezinárodních organizacích typu NATO jen institucionálním ukotvením a jež účast na zahraničních operacích pomůže zajistit.“* Tato hypotéza byla potvrzena.⁴ Problémem této studie je to, že zkoumá kvantitativní ukazatele a na základě jejich výzkumu jsou vyvozovány kvalitativní závěry. Zatímco Karásek zkoumá pouze argumenty poslanců, tato bakalářská práce se zabývá kvantitativními

---

³ Více viz *Čeští vojáci a operace OSN na udržení míru*, in *Obrana a strategie*, dostupné online: <http://www.defenceandstrategy.eu/cs/aktualni-cislo-2-2007/clanky/cesti-vojaci-a-operace-na-udrzeni-miru-osn.html> Citováno 8. 4. 2011.

⁴Tamtéž

ukazateli v jednotlivých misích, čímž se snaží na toto téma navázat a více jej rozvinout.

2. Metodologie a vymezení tématu

Tato práce se zabývá zahraničními misemi Armády České republiky (dále jen AČR). Zahraniční mise AČR mohou být popisovány v různém kontextu, například v kontextu mezinárodních organizací, (v tomto případě např. NATO) respektive jak je viděna česká účast v očích NATO, dále v kontextu spolupráce s nejbližšími spojeneckými zeměmi ČR, či zeměmi, na jejichž území jsou mise AČR realizovány. V neposlední řadě je možné o misích psát pouze v kontextu mezinárodního práva. V této práci však bude problematika zahraničních misí AČR popisována spíše v kontextu české politiky a vztahu ČR a NATO. Vzhledem k relativně širokému zapojení AČR do zahraničních operací není možné popsat všechny mise, téma muselo tudíž být blíže vymezeno.

Práce je pojata jako komparace čtyř vybraných misí, na kterých bude ověřena výše zmíněná teze, zda zapojení ČR v zahraničních misích NATO od roku 1999 slábně. Počet zkoumaných případů (N) byl tedy stanoven na čtyři. Jako nezávislé proměnné byly stanoveny následující kvantitativní ukazatele - počet vojáků v misi a finanční náklady vynaložené na realizaci mise. Počet vojáků je označen jako první proměnná a finanční náklady MO jako druhá proměnná. Jsou tedy zkoumány materiální a lidské zdroje, což by mělo vést ke zjištění celkových prostředků vynaložených na vybrané mise. Pokud budou oba ukazatele stoupat v průběhu času v jednotlivých případech, je možné konstatovat, že ČR se zapojuje více. Závislá proměnná – „objem“ zapojení ČR v zahraničních misích NATO tedy logicky představuje důsledek nezávislé proměnné.

Proměnné byly vybrány tak, aby bylo možné je kvantitativně porovnávat. Jiné proměnné, jako například cíl mise, úkoly mise a jejich splnění/nesplnění, prostor zodpovědnosti daného kontingentu a použitá technika v misi jsou vhodná spíše pro kvalitativní výzkum a jsou u jednotlivých případů popisovány spíše pro dokreslení situace v misích ve snaze najít kauzalitu.

Jak již bylo naznačeno, nevýhoda tohoto přístupu, jakožto většiny kvantitativních výzkumů, je schopnost najít vysvětlení mezi závislými a nezávislou proměnnou.⁵ Proto jsou tedy jednotlivé případy popsány komplexně. Kvantitativní výzkum nezkoumá politické zapojení a mandát, kterým vojáci v misích disponovali. Kvantitativní výzkum se také nemůže vyrovnat s některými skutečnostmi – například pokud se AČR stahuje z některých oblastí, nelze zjistit, zda už ČR nechce plnit alianční závazky, nebo se zlepšila bezpečnostní situace v daném regionu. Řešení těchto otázek není cílem této práce. Další nevýhodou může představovat malý počet zkoumaných případů.

Výše zmíněné aspekty budou zkoumány na jednotlivých příkladech - čtyřech vybraných misích. Mise byly vybrány jako praktické příklady zapojení AČR v rámci NATO mapující historii zapojení ČR v zahraničních operacích NATO. Konkrétně se jedná o mise Baltic Air policing, SFOR - operace Joint Guard, KFOR – operace Joint Guardian a jako poslední zapojení AČR v týmech ISAF. Velice důležité je zdůvodnit výběr těchto misí. Tyto mise představují vzorek z působení AČR v zahraničních misích. Z celkem 29 misí AČR byl výběr zúžen jen na mise NATO. Dále byly vybrány jen mise, které jsou považovány za nejdůležitější, respektive stěžejní zahraniční operace AČR. Důležité při tomto rozhodování byl počet vojáků, období a region, v kterém se mise uskutečnila/uskutečňuje, viz přílohu. Co se týče misí na Balkánském poloostrově, zde je jasné, že Balkán byl a je prioritou pro evropskou bezpečnost a že se jedná o dlouhodobé mise, které mapují celé období od vstupu ČR do NATO. Navíc v tomto regionu se AČR v průběhu celé historie angažovala nejvíce. Navíc mise SFOR II mapuje i období těsně před vstupem ČR do NATO. Co se týče operací ISAF v Afghánistánu, ISAF je také dlouhodobou misí, navíc bezpečnost Afghánistánu je prioritou pro NATO, viz níže. V těchto misích jsou navíc relevantní ukazatele důležité pro kvantitativní výzkum. Co se týká mise Baltic air policing, zde se na první pohled nejedná o dlouhodobou misi. Ačkoliv

---

⁵Více např. Drulák, P. a kol.: *Jak zkoumat politiku*. Praha: Portál, 2008

tato mise trvala relativně krátkou dobu, bylo na její realizaci vynaloženo relativně velké množství materiálních i lidských zdrojů, viz kapitolu Jednotlivé mise. Navíc tato mise bude na podzim roku 2012 pokračovat. Lze jí proto považovat za dlouhodobou a je tudíž relevantním vzorkem pro tuto práci.

Jako protiargument výběru těchto misí je fakt, že ke zjištění, zda se AČR v zahraničních misích zapojuje více nebo méně by bylo zapotřebí použít více vzorků, tedy že malý počet vzorků může výsledné údaje zkreslit. Nejlépe by tedy bylo zkoumat všech 29 misí. Takovýto výzkum by byl podle výše zmíněných kritérií velice rozsáhlý a daleko by přesahoval možnosti a rozsah bakalářské práce. Proto byly vybrány jen výše zmíněné čtyři mise.

3. Bezpečnostní prostředí ČR

Nejprve bude přiblížena bezpečnostní situace, v níž se ČR nachází a z níž vycházejí předpoklady pro realizaci zahraničních misí AČR. Je nutné popsat, jak se bezpečnostní prostředí průběžně měnilo a jak vypadá dnes a jaké jsou předpoklady pro vysílání vojáků do zahraničních misí. Ačkoliv tyto informace nemají co dočinění s komparací, jsou důležité pro cíl práce a zahraniční vojenské mise jako takové.

Po pádu východního bloku a následných globálních bezpečnostních změnách se nabízela celá řada otázek týkajících se bezpečnostního prostředí střední a východní Evropy. Taktéž se zlepšilo bezpečnostní prostředí, v němž se nachází Česká republika.⁶ Významnou změnou bylo přijetí obranné doktríny vyhlášené Federálním shromážděním dne 20. března 1991. Doktrína de facto hlásala vybudování takové armády, která je jen nezbytně nutná pro obranu státu při jeho případném napadení kdekoli na území ČSFR z jakéhokoli směru.⁷ Touto doktrínou bylo současně deklarováno, že ČSFR je ochotna poskytnout své ozbrojené síly v rámci mírových sil OSN a že je ochotna je poskytnout také pro likvidaci následků živelných katastrof.⁸ Což bylo prvním větším předpokladem pro zapojení armády do zahraničních misí se spojeneckými armádami západních zemí. Dalším výrazným, ne-li dodnes nejvýznamnějším krokem byl vstup do NATO. Kurz zahraničně bezpečnostní politiky směrem k NATO se začal pomalu realizovat již návštěvami generálního tajemníka NATO v ČSFR v září 1990 a na jaře 1991, ačkoliv státy střední a východní Evropy nebyly na vstup připravené z politických, ekonomických ani vojenských důvodů. Rozšíření NATO taktéž nenahrávala globální bezpečnostní situace – obavy plynuly zejména z případné negativní reakce Sovětského svazu. K podpoře vstupu ČR do NATO se používal argument, že je nutné nějakým způsobem vyplnit bezpečnostní vakuum vzniklé

---

⁶ Rašek, A.: Nelehká přeměna armády a zrod bezpečnostní politiky. Bezpečnostní politika ČR – výzvy a problémy. in *Sborník statí ke konferenci 15 let vývoje bezpečnostní politiky a armády v Československu a České republice*. MO ČR-AVIS, Praha 2004

⁷ Tamtéž, str. 31.

⁸ Tamtéž, str. 31.

ve střední Evropě. Vycházelo se tedy z toho, že bezpečnost státu je zaručena členstvím v nějaké alianci. Jedním z více možných garantů bezpečnosti ve střední a východní Evropě měla být například Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě. Během války v Jugoslávii se však ukázalo, že KBSE k posílení bezpečnostní stability střední a východní Evropy nepostačuje. Zde je namísto připomenout poměrně často diskutovanou otázku smyslu NATO. Existovaly názory, že NATO by mělo zaniknout, jelikož údajně splnilo jednu ze svých funkcí, kvůli které bylo založeno – neexistovala již jaderná hrozba Sovětského svazu. Současně se ale dospělo k názoru, že lze nalézt hrozby, proti kterým se dá bránit. Na základě této myšlenky začala dodnes neukončená cesta transformace NATO.⁹ Co se týče mezinárodní vojenské spolupráce obecně, vzniká ve většině případů tak, že nejdříve existuje příčina a problém, tedy důvod – a následně se hledá způsob, forma spolupráce a organizace, která daný problém zabezpečí. V případě NATO je tomu dnes přesně naopak.¹⁰ Po rozdělení Československé federativní republiky a poměrně poklidného rozdělení ČSLA na AČR a ASR kurz směrem k NATO dále sílil. Přeměna NATO plynula tedy především z proměny charakteru bezpečnostních hrozeb a rizik po skončení bipolární konfrontace. Mezi prvními výsledky přeměny byl program Partnerství pro mír (Partnership for peace – PfP), iniciovaný ze strany USA, do kterého Česká republika vstoupila dne 10. března 1994, v jehož rámci se AČR mohla zúčastnit peacekeepingových misí v Bosně a Hercegovině IFOR a SFOR. Vstup České republiky do NATO dne 12. března 1999,¹¹ představuje významný předpoklad pro větší zapojení armády do zahraničních misí. Tím byl jednoznačně dovršen jeden ze strategických cílů České republiky. Nicméně členství v Alianci by nemělo být chápáno jako cíl, nýbrž jako prostředek, který zásadním způsobem vede ke zvýšení národní bezpečnosti. Podle ministra obrany Alexandra Vondry je možno hodnotit situaci ČR v Alianci po dvanácti letech členství jako „výhodnou

---

⁹NATO se snaží být pružnou organizací, navíc nějaká konečná transformovaná forma této organizace není nikde definována.

¹⁰Závěšický, J.: Dokonalá bouře: NATO, žije? in *Mezinárodní politika*. 3/2009

¹¹O členství v této organizaci Česká republika oficiálně požádala na summitu NATO v Madridu dne 8. července 1997.

*koupi, (...) armáda zeštíhlela, je sice menší, ale zato výkonnější.*¹² NATO společně s posilováním transatlantických vazeb je základním pilířem obrany ČR.¹³ Je také třeba si uvědomit, že členství má především politický rozměr, nicméně vojenská složka je také velmi důležitá.

Co se týče obecnějšího popisu bezpečnostního prostředí, je možné konstatovat následující: vstup ČR do bezpečnostní aliance byl nutný už z toho důvodu, že střední a malé státy jako ČR většinou nedisponují takovými prostředky a potenciálem, aby mohly mezinárodní bezpečnostní prostředí samy efektivně a cíleně ovlivňovat. Proto se tedy ČR přidružuje do mezinárodních bezpečnostních organizací. ČR, jakožto člen EU, se hlásí k prosazování efektivního multilateralismu, vyhlášeného Evropskou bezpečnostní strategií 2003.¹⁴ Což v praxi znamená, že ČR bude prosazovat své národní zájmy v zahraničí především prostřednictvím mezinárodních institucí. Pokud ČR chce své národní zájmy v zahraničí skutečně prosadit, musí nejprve usilovat o funkčnost a akceschopnost těchto institucí. Za hlavního garanta bezpečnosti je ČR považována OSN a NATO a dále OBSE, WTO, OECD a Visegrádská skupina.¹⁵ Co se týče akceschopnosti a funkčnosti Severoatlantické aliance, ČR by zde měla usilovat především o posilování transatlantických vazeb, vazby mezi USA a Evropou tvoří záruku bezpečnosti.

4. AČR jako zajišťovatel vnější vojenské bezpečnosti

Faktem v současné době je, že relativně silné evropské státy se nemusí existenčními vojenskými hrozbami téměř vůbec zabývat,¹⁶ přesto ale udržují početné ozbrojené síly a využívají je způsobem, který nemá moc co do činění

---

¹²Rozhovor s Alexandrem Vondrou, army.cz. Dostupné online: <http://www.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/ceska-republika-slavi-12-let-v-nato--obraz-vojaka-se-zmenil-52703/> (citováno 14. 3. 2011)

¹³Bezpečnostní strategie ČR, Praha, 2003. Str. 13.

¹⁴Transformace, prosperita a bezpečnost v multilaterálním rámci: Koncepce české zahraniční politiky 2011-2017. Asociace pro mezinárodní otázky Institut pro evropskou politiku, EUROPEUM, Praha 2011.

¹⁵Tamtéž.

¹⁶Existenční vojenské hrozby jsou v tomto případě chápány jako přímé vojenské existenční ohrožení státu.

s vojenskou bezpečností. Ozbrojené síly jsou tedy často využívány v rolích, které se týkají spíše ekonomických a politických vztahů.¹⁷ Co se týče případu ČR, podle doktríny AČR, mohou být mise na vojensko-strategické úrovni využity k prosazování národních a spojeneckých zájmů.¹⁸ Z výše uvedeného popisu bezpečnostního prostředí ČR vyplývá, že armáda má v zahraniční politice svou významnou funkci. Pro zajištění vnější vojenské bezpečnosti je nezbytná. Proto je tudíž nutné alespoň přiblížit situaci AČR.

Vzhledem k radikální změně bezpečnostního prostředí po skončení bipolární konfrontace musela AČR chtě nechtě projít radikálními změnami. Bez realizace těchto reforem by jen stěží mohla být AČR zapojena do zahraničních operací takovým způsobem, jakým jsou mise realizovány dnes. Je nutné připomenout, že ČSLA po listopadu 1989 byla stále v podřízenosti Varšavské smlouvy¹⁹ a že úspěch demokratické revoluce závisel do jisté míry i na stanovisku armády k tehdejším politickým událostem.²⁰ Depolitizace armády byla tedy aktuální otázkou urgentní povahy, jelikož až 82% vojáků z povolání bylo členy komunistické strany.²¹ Ačkoliv členství ve straně automaticky neznamenal být loajální k režimu, přetrvávaly zde jisté obavy z loajality členů vyššího důstojnického sboru a hodnostního sboru generálů ke komunistickému režimu.²² Avšak díky rozvaze ministra obrany Miroslava Vacka armáda nebyla zneužita pro vnitropolitické účely. Definitivní zánik podřízenosti armády komunistickému vedení nastal až zákazem stranických organizací v armádě zákonem č. 72/1990.²³ Další neodkladný krok představoval odsun sovětských

---

¹⁷Buzan, B., Waeber, O., De Wilde, J.: Vojenský sektor, Agenda Vojenské bezpečnosti, in *Bezpečnost: nový rámec pro analýzu*. Brno 2005.

¹⁸Doktrína AČR, MO Praha 2010, str. 12.

¹⁹Varšavská smlouva zanikla oficiálně 1. července 1991.

²⁰Rašek, A.: Nelehká přeměna armády a zdroj bezpečnostní politiky. Bezpečnostní politika ČR – výzvy a problémy. in *Sborník statí ke konferenci 15 let vývoje bezpečnostní politiky a armády v Československu a České republice*. MO ČR-AVIS, Praha 2004.

²¹Tůma, M., Janošec, J., Procházka, J.: *Obranná politika Československé a České republiky (1989-2004)*, MO ČR, Praha 2009, str. 20.

²²Tamtéž.

²³Tamtéž, str. 21.

vojsk z Československého území.²⁴ Po bilaterálních jednáních byla v Moskvě dne 26. února 1990 podepsána za účasti nejvyšších představitelů obou zemí Dohoda mezi vládami ČSSR a SSSR o odchodu sovětských vojsk z Československa, která stanovila stažení sovětských vojsk do tří etap.²⁵ Úplné stažení sovětských vojsk bylo završeno podepsáním Protokolu o uskutečněním úplném odsunu sovětských vojsk dne 25. června 1991.²⁶ Dovršení tohoto kroku představovalo významný předpoklad k obnovení státní suverenity. Po přijetí členství v NATO (viz výše) se cílem AČR stala snaha přizpůsobit se novým bezpečnostním výzvám, dostát svým závazkům plynoucím ze členství a dokázat, že Česká republika je plnohodnotným partnerem ostatních členských států.²⁷

Velice významnou reformu AČR, ne-li nejvýznamnější alespoň z pohledu české veřejnosti, představoval přechod k profesionální armádě. Se snižujícím se počtem branců schopných vojenské služby a se vzrůstajícím požadavkem nasazovat ozbrojené složky v zahraničí, bylo nutné realizovat přechod k plně profesionální armádě. Argumentem k reformě bylo „*Vytvoření malé, ale výkonné armády pro zvládnutí bezpečnostních hrozeb XXI. století, zabezpečení zahraničních misí a zajištění kvalitního výcviku na technologicky složitých zbraňových systémech.*“²⁸ Posledním datem, ke kterému nastupovali poslední branci základní vojenské služby, byl 30. březen 2004 a poslední vojáci základní vojenské služby byli propuštěni do zálohy dne 22. prosince 2004.²⁹ Vzhledem k tomu, že AČR potřebovala povolát do svých řad nové lidi schopné vojenské služby, MO zesílilo náborovou kampaň. Během této kampaně se podařilo získat

²⁴ Podle dokladu generálmajora S. Nad'oviče z října 1990 parlamentní komisi o stavu odchodu sovětských vojsk z území ČSFR bylo na československém území dislokováno v 75 posádkách (v České republice 59 posádek a ve Slovenské republice 16 posádek) celkem 73 500 sovětských vojáků s rodinnými příslušníky velitelského sboru. Vojenská technika zahrnovala 30 odpalovacích zařízení, 1 220 tanků, 2 505 bojových vozidel pěchoty a obrněných transportérů, 1 218 děl a minometů (ráže 100 mm a výše), 76 bojových letounů, 146 bojových vrtulníků, 251 prostředků protivzdušné obrany a 18 500 automobilů. Více o odsunu sovětských vojsk viz: PECKA, J., *Odsun sovětských vojsk z Československa 1989–1991 (Dokumenty)*, Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, Praha, 1996, s. 202.

²⁵ Tůma, M., Janošec, J., Procházka, J.: *Obranná politika Československé a České republiky (1989-2004)*, MO ČR, Praha 2009, str. 27.

²⁶ Tamtéž, str. 28.

²⁷ Tamtéž, str. 51.

²⁸ Tamtéž, str. 79.

²⁹ Tamtéž, str. 78.

pro službu v armádě 2 200 zájemců.³⁰ I když se přechod k profesionální armádě potýkal s jistými problémy, např. nenaplněnost některých útvarů, až kritická neobsazenost některých funkcí, nakonec se ukázalo, že přechod k profesionální armádě byl krok tím správným směrem. Ani z pohledu financování profesionální armády se nenaplnily pesimistické prognózy.³¹ Armáda se zefektivnila, navíc systém profesionální armády je údajně levnější, než systém založený na povinných odvodech branců. Dnes by podle současné právní úpravy mohla nastat branná povinnost už jen v případě ohrožení státu či v případě válečného stavu.³²

5. Zahraniční mise – historie, obecně

V této kapitole bude prezentován obecný popis zahraničních misí AČR a jejich historie. Tento popis je nutný pro získání komplexních informací o misích. Vzhledem k tezi této práce je nutné čtenáře informovat, jak se AČR zapojovala do misí před zkoumaným obdobím, tj. před rokem 1999 a jak probíhají ostatní (nezkoumané) mise. Popis je z pochopitelných důvodů co nejstručnější. První nasazení armády v zahraničních misích sahá již do roku 1990, kdy tehdejší ČSFR vyslala do oblasti Perského zálivu speciální protichemickou jednotku v operacích „Pouštní štít“ a „Pouštní bouře“. Tímto začala nová etapa v historii vysílání českých vojáků do zahraničních misí. Od té doby proběhlo celkem dvacet devět zahraničních misí, kterých se podle údajů z 1. ledna 2011 zúčastnilo 24 171 vojáků³³. Zapojování AČR do zahraničních misí by mělo vést ke zvyšování prestiže České republiky v zahraničí a mělo by dokázat, že Česká republika není v mezinárodních bezpečnostních organizacích jen „přidruženým členem“.

Smyslem této práce není zkoumat každou misi, či se podrobněji zmiňovat o misích, které nebyly pro účely této práce vybrány (viz výše). Nicméně vzhledem k titulu práce je důležité se zmínit, že AČR respektive ČSLA se od

---

³⁰Tůma, M., Janošec, J., Procházka, J.: *Obranná politika Československé a České republiky (1989-2004)*, MO ČR, Praha 2009

³¹Tamtéž, str. 79 – 80.

³²Roušar, P.: *Česká republika a její profesionální armáda*. MO ČR, Praha 2006. Str. 75.

³³Více o historii misí na: <http://www.mise.army.cz/historie-misi/historie-zahranicnich-misi-3699/>, citováno 13. 4. 2011.

roku 1990 zúčastnila celkem 29 misí a uvést alespoň obecná fakta a rozdělení misí podle níže uvedených kategorií. Taktéž počet vojáků vypovídá o určitém faktu (viz níže). Chronologicky řazený přehled operací je uveden v příloze. Z tohoto stručného výčtu je zřejmé, že ČSLA, respektive AČR se do zahraničních misí aktivně zapojuje a buduje si v mezinárodním prostředí tradici. Avšak vzhledem k zapojení ostatních spojeneckých zemí do mezinárodních operací se nabízí otázka, zda je účast ČR dostatečná, případně nedostatečná. Toto nelze objektivně posoudit na základě dostupných informací. Nicméně server Natoaktual uvádí, že ČR se do mezinárodních vojenských operací zapojuje dostatečně. Podle vojenských expertů patří ČR vzhledem k velikosti armády k velice ceněným partnerům.³⁴ Otázkou však zůstává, do jaké míry vysílání českých vojáků na zahraniční mise představuje české národní zájmy v daných zemích, či je pouze dodržováním spojeneckých závazků vůči spojencům v NATO. Toto však nelze na základě kvantitativního výzkumu ověřit.

Pokud by zde měla být nějaká obecnější charakteristika těchto misí, je možné říci následující: ČR, jakožto relativně malý stát disponující relativně slabou vojenskou silou, se zahraničních vojenských operací zúčastňuje především prostřednictvím mezinárodních organizací, jejichž je členem. Nejen vzhledem k faktu, že v dnešní době by nějaká samostatná zahraniční vojenská operace byla jen stěží možná. Zahraniční mise AČR je možné rozdělit podle několika různých kategorií. Rozdělení misí do nějakých kategorií může samozřejmě být pojato různě. Dělení, které vykazuje nějaký smysl pro tuto práci je například podle regionálního vymezení – například mise, které se uskutečnily na území členských států³⁵, nebo mise realizované mimo toto území. Větší význam zaujímá dělení podle toho, kdo dané mise realizuje. I když všechny mise probíhají pod „patronátem“ OSN, jejich realizátorem je ve většině případů

---

³⁴ Natoaktual, Česko posílá vojáků do misí dost, nemusí se stydět, míní experti, 22. 10. 2010. Dostupné online: http://www.natoaktual.cz/cesko-posila-vojaku-do-misi-dost-nemusi-se-stydet-mini-experti-p7f-na_cr.asp?c=A101022_225255_na_cr_m02 Citováno 12. 4. 2011.

³⁵ Mise AČR, která byla realizována na území členských států NATO je například Air policing na území pobaltských států.

NATO, viz například mise SFOR, KFOR nebo operace ISAF. Podle „realizátora“ misí je možné mise dělit na mise prováděné v rámci NATO či EU³⁶. Podle tohoto rozdělení je do jisté míry vidět zřejmý zájem jednotlivých mezinárodních organizací o dané oblasti a zjednodušeně řečeno jde i o sféry vlivu jednotlivých aktérů.

Významné je taktéž dělení podle úkolu, který vojenské jednotky vykonávaly, respektive k jakému druhu operace měly mandát. Zahraniční mise je možné v tomto směru rozdělit do tří kategorií: na operace humanitární – vysílání neozbrojených osob, například polní nemocnice atd. Dále peacekeeping – sem se dá zahrnout celá řada činností přes vykonávání policejní stráže, monitorování oblasti až po aktivnější vojenské nasazení, jehož cílem není přímá konfrontace s nepřítelem a jeho porážka. Do třetí kategorie spadají operace bojové – zde se jedná o operace, kde hrozí přímá konfrontace s nepřítelem a primárním cílem je jeho porážka, jedná se například o operaci Trvalá svoboda.³⁷ Obecně se zde dá říci, že AČR se zapojuje do zahraničních operací převážně nebojového charakteru, vyjma protiteroristické operace Trvalá svoboda³⁸, vedenou Spojenými státy na území Afghánistánu a operace Pouštní štít/Pouštní bouře.

Z přehledu misí, uvedeném v příloze, je taktéž patrné, že AČR se ve své historii zúčastnila čtyř misí pod patronátem OSN, ve kterých působilo 3420 příslušníků AČR a že se odehrávaly převážně v době, kdy ČR ještě nebyla členem Severoatlantické aliance. Tři operace proběhly pod hlavičkou EU s celkovým počtem 404 mužů, protiteroristická operace Trvalá svoboda v Kuvajtu proběhla v rámci Combined Joint Task Force s počtem 612 mužů a 21 misí bylo uskutečněno v rámci NATO s celkovým počtem 20520 mužů.

---

³⁶Mise EU jsou například Althea, Eufor, Concordia. Viz přehled misí v příloze.

³⁷O politické diskuzi týkající se těchto témat více viz: KARÁSEK, T., 2010: Česká republika a zahraniční vojenské operace: formování politického konsensu v letech 1999-2009. *in Mezinárodní vztahy*. 2010, roč. 45, č. 4.

³⁸Ačkoliv jsou názvy některých misí uvedeny v českém jazyce a některé v jazyce anglickém, jejich názvy jsou zde uváděny stejně tak, jak je uvádí MO ČR.

Na místě je také zmínit pozorovatelské mise OSN, v kterých působí čeští vojáci. Touto problematikou se v českém prostředí zabývají například Bureš s Duškovou.³⁹ V současné době působí v zahraničí pět českých vojenských pozorovatelů OSN. Z toho tři jsou v Demokratické republice Kongo (mise MONUSCO), po jednom pozorovateli je v Kosovu (UNMIK) a v Afghánistánu (UNAMA).⁴⁰ Tyto mise však nejsou předmětem zájmu této práce a vzhledem k jejich rozsahu nejsou příliš významné.

Vzhledem k počtu vyslaných, respektive vysílaných jednotek do zahraničí, je pro ČR naprostou prioritou spolupráce s NATO, ale do budoucna zřejmě bude přibývat i vojenská spolupráce s EU. Co se týče míst, kam bývají čeští vojáci vysíláni, je možné konstatovat, že prioritou pro ČR v průběhu devadesátých let byla stabilita Balkánu, což je logické vzhledem k předešlému konfliktu. Když by měly být tyto údaje zasazeny do širšího rámce, je možné konstatovat, že personální zapojení obecně ve všech misích postupem času slábne. V současné době se prioritou vysílání jednotek přesouvá přes Irák na Afghánistán. Nicméně generální tajemník NATO Anders Fogh Rasmussen krátce po svém zvolení 3. 8. 2009 uvedl, že KFOR již dosáhlo značných úspěchů (kde se mimo jiné prokázala výtečná spolupráce NATO, EU a OSN) a může začít postupné stahování jednotek. Prioritou pro NATO je nyní Afghánistán.⁴¹ Co se týče průběhu samotných misí, které jsou dlouhodobějšího charakteru, organizuje se tzv. rotace vojsk. Vojsko rotuje zpravidla po několika měsících.

---

³⁹Více viz Čeští vojáci a operace OSN na udržení míru, in *Obrana a strategie*, dostupné online: <http://www.defenceandstrategy.eu/cs/aktualni-cislo-2-2007/clanky/cesti-vojaci-a-operace-na-udrzeni-miru-osn.html> Citováno 8. 4. 2011.

⁴⁰Více na: Armáda ČR: Dostupné online: <http://www.mise.army.cz/aktualni-mise/pozorovatelske-mise/pozorovatelske-mise-6393/>

⁴¹Nový šéf NATO vytyčil priority: Afghánistán a Moskvu. Radar nezmínil, ihned.cz, http://eregal.ihned.cz/c3-37965200-10A000_d-novy-sef-nato-vytycil-priority-afghanistan-a-moskvu-radar-nezminil, citováno 10. 4. 2011.

6. Zahraniční mise – právní rámec

Důležité je také zmínit právní mechanismus vysílání ozbrojených sil do zahraničních misí. Tedy popsat, kdo o vysílání vojáků do zahraničních misí rozhoduje a na jakém základě. Vysílání ozbrojených sil do jiného státu má dva základní právní aspekty – mezinárodní a vnitrostátní. Co se týče mezinárodního aspektu, je v první řadě nutné, aby vysílání ozbrojených sil bylo v souladu s mezinárodním právem. Vysílání tedy musí být realizováno na základě mezinárodní smlouvy, která pro AČR nabývá právního závazku okamžikem ratifikace.

Co se týče vnitrostátního aspektu, o vysílání sil a prostředků ministerstva obrany do zahraničí rozhodují obě komory parlamentu podle článku 43, odstavce 3 písm. a) Ústavy České republiky. Rozhodnutí o vyslání ozbrojených sil do zahraničí na dobu nejdéle 60 dnů může vydat také vláda, jedná-li se o:

- a) plnění závazků z mezinárodních smluv o společné obraně proti napadení,
- b) účast na mírových operacích podle rozhodnutí mezinárodní organizace, jíž je Česká republika členem, a to se souhlasem přijímajícího státu,
- c) účast na záchranných pracích při živelných pohromách, průmyslových nebo ekologických haváriích.⁴²

Vzhledem k celému právnímu mechanismu, který je vždy doprovázen debatami, zda vojáky do zahraničí vyslat, či nikoli, se v praxi ČR stává, že vysílání vojáků se stává značně zpolitizovaným tématem. Pokud tedy návrh vlády na vyslání českých vojáků do zahraničí má projít, musí mít podporu v obou komorách parlamentu. Senát tedy není možné v tomto případě přehlasovat.

---

⁴²Ústavy České republiky článek 43, odstavec 3 písm. a), dostupné online: <http://www.psp.cz/docs/laws/constitution.html>, citováno 14. 3. 2011

Diskuze o vysílání vojáků je mnohdy předmětem boje jednotlivých politických stran, což ČR v očích jejích zahraničních spojenců rozhodně neposílí.⁴³

7. Jednotlivé mise

Zde bude ověřena výše zmíněná hypotéza na čtyřech vybraných misích. V kapitole metodologie byly vybrány jednotlivé proměnné, které budou zkoumány. Jedná se tedy o kvantitativní ukazatele - počet vyslaných vojáků a finanční výdaje MO na misi. Kvalitativní ukazatele jako cíl mise, charakter operace, úkoly mise a jejich splnění/nesplnění, prostor zodpovědnosti daného kontingentu a použitá technika jsou popsány pro získání komplexních informací o misi a vedou ke zjištění kauzality.

Důležitým faktorem je také období, ve kterém se mise odehrávala. Jednotlivé proměnné jsou zařazeny do časové posloupnosti. Co se týče struktury popisu jednotlivých misí, pro snazší přehlednost byly zvoleny u každé mise stejné názvy podkapitol. V jednotlivých podkapitolách jsou popisovány obdobné aspekty. Struktura popisu mise je tedy následující: konkrétní mise obecně, cíle před začátkem mise, průběh mise a význam mise a k čemu přispěla. V textu jsou zdůrazněny jednotlivé proměnné. Tento postup byl zvolen pro lepší orientaci v textu.

---

⁴³ Srovnej například: Vláda musí zapomenout na hladké navýšení vojáků v Afghánistánu. Lidovky.cz, 23. 10. 2010, Dostupné online: http://www.lidovky.cz/vlada-musi-zapomenut-na-hladke-navyseni-vojaku-v-afghanistanu-p6w-/ln_domov.asp?c=A101023_180538_ln_domov_spa, citováno 23. 4. 2012.

7.1. Baltic air policing

Baltic air policing je svým způsobem unikátní misí, jelikož k nasazení taktického letectva v zahraniční misi nedošlo ani v novodobé historii AČR ani za časů Československa od dob druhé světové války.⁴⁴ Střežení vzdušného prostoru ostatních členských států Aliance patří k prestižní záležitosti, kde ČR mohla prokázat, že je schopna se aktivně zapojovat i do vzdušných vojenských aktivit v rámci Aliance a že ČR disponuje vysoce kvalitním a akceschopným stíhacím letectvem, které je schopno vykonávat adekvátní air policing. Co se týče charakteru mise, jedná se o misi nebojového charakteru, tedy peacekeeping.

Nejprve je důležité definovat, co to vlastně air policing je. Air policing, (dále jen AP) je podle serveru Natoaktual definován jako: „*Radarový dohled a průzkum vzdušného prostoru s cílem zajištění bezpečnosti dané oblasti. Do tohoto termínu spadá také případné nasazení stíhacího letectva a pozemních systémů protivzdušné obrany při pomoci s identifikací letounů včetně jejich bezpečného doprovodu na letišti, popřípadě zneškodnění hrozby.*“⁴⁵

Je důležité připomenout, že Pobaltí tvoří politicky i hospodářsky stabilní subregion s jasně definovanou bezpečnostní a zahraniční orientací a že vstup do NATO a EU snížil riziko eventuelního konfliktu s Ruskou federací. Co se týče bezpečnostních hrozeb tohoto regionu, ty jsou v současné době nevojenského charakteru. Hrozbu tohoto regionu představuje surovinová závislost na Rusku, organizovaný zločin, korupce, neřešení problematiky ruské menšiny a jiné.⁴⁶ Ačkoliv vojenský konflikt s Ruskou federací je prakticky vyloučen, vztah pobaltských zemí s Ruskou federací je klíčovým faktorem zajištění bezpečnosti regionu.⁴⁷ Státy Estonsko, Lotyšsko a Litva nemají schopnost vlastního AP, jelikož nedisponují adekvátním stíhacím letectvem, proto je v těchto zemích AP

⁴⁴ Flight international, 8-9. Června, str. 30.

⁴⁵ Natoaktual, dostupné online: http://www.natoaktual.cz/co-je-air-policing-0md-/na_projekty.asp?c=A090616_135520_na_cr_m02, citováno 16. 3. 2011.

⁴⁶ Více viz: Janošec, J. a kol.: Bezpečnostní prostředí České republiky 2005 – 2025. In: *Bezpečnost a obrana České republiky 2015 – 2025*. MO ČR, 2005. str. 27.

⁴⁷ Tamtéž.

vykonáván spojeneckými armádami NATO v rámci integrovaného systému protivzdušné obrany NATINADS.⁴⁸ Severoatlantická rada se usnesla na takzvaném dočasném řešení, na jehož základě se bude AP v Pobaltí provádět formou operace NATO. Tato operace se začala realizovat od 17. března 2004, dva týdny před vstupem těchto zemí do Aliance.⁴⁹ Air policing v Pobaltí je založen na rotačním čtyřměsíčním principu členských států aliance. Toto dočasné řešení by mělo být platné až do roku 2014, kdy pobaltské země přednesou vlastní návrh řešení na zajištění vzdušného prostoru. Nicméně v současné době žádá z pobaltských zemí vzhledem ke svým zdrojům o nákupu vlastního stíhací letectva neuvažuje. Velitel litevských vzdušných sil Arturas Leita předpokládá, že pobaltské země by měly být schopny zajistit si vzdušný prostor vlastními silami až v roce 2020.⁵⁰ Zatím je v jednání prodloužení AP v rámci NATINADS do roku 2018, o které všechny tři pobaltské země usilují.⁵¹ Zajištění bezpečnosti jednotlivých členských států Severoatlantické aliance je jedním ze základních principů systému kolektivní obrany. Tím spíše, pokud se jedná o obranu vzdušnou. Vykonávání AP tedy rozhodně přispívá k udržení celistvosti aliance. Zde se jednoznačně naplňuje článek 3 Washingtonské smlouvy: „*Aby bylo co nejučinněji dosaženo cílů této smlouvy, budou smluvní strany jednotlivě i společně stálo a účinnou svépomocí a vzájemnou výpomocí udržovat a rozvíjet svoji individuální i kolektivní schopnost odolat ozbrojenému útoku.*“⁵² Z výše uvedeného je zřejmé, že z pohledu NATO je význam AP v Pobaltí nezpochybnitelný. Význam AP nadále vzrostl po teroristických útocích 11. září 2001.

---

⁴⁸ Mezi členské státy NATO, které vlastní AP nemají, patří dále Slovinsko, Lucembursko a Island.

⁴⁹ Butler, Ch., 11. 4. 2006: Nato Air policing: Past, present and future roles, Maxwell Air Force Base, Alabama, 2006.

⁵⁰ Natoaktual, České stíhačky střeží pobaltí, letcům začala první zahraniční mise od konce války. Dostupné online http://www.natoaktual.cz/ceske-stihacky-strezi-pobalti-letcum-zacala-prvni-zahranicni-mise-od-valky-16g-na_cr.asp?c=A090504_090041_na_cr_m02, citováno 16. 3. 2011.

⁵¹ Vláščík, M. Návrh na působení sil a prostředků rezortu MO v letech 2011 a 2012 s výhledem na rok 2013. Dostupné online: <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=64475>, citováno 14. 3. 2011.

⁵² Washingtonská smlouva, verze v českém jazyce dostupná online: http://www.natoaktual.cz/na_summit.asp?y=na_summit/washingtonskasmlouva.htm, citováno 16. 3. 2011.

Čeští vojáci vyčlenění převážně z 21. taktické letky z Čáslavi se v počtu sedmdesáti pěti lidí (z toho osm hotovostních pilotů) vystřídali ve dvou rotacích na letištní základně Šiuliai v Litvě. První nezávislá proměnná představuje tedy počet 75 vojáků. Zodpovědnost nad vzdušným prostorem pobaltských států byla převzata od dánské letky 1. května 2009 a po skončení působnosti 31. srpna 2009 byl pomyslný klíč od vzdušného prostoru Pobaltí předán německým letcům.

7.1.1. Cíle před začátkem mise

Cílem české letky bylo vykonávat AP, respektive ochránit vzdušný prostor Estonska, Lotyšska a Litvy s pomocí stíhacího letectva čtyř letounů JAS-39C Gripen (a další pomocné techniky) v rámci systému NATINADS.⁵³

Co se týče použité techniky v této misi, pronájem strojů byl předmětem politických debat a byl jako většina armádních zakázek doprovázen korupční aférou (viz níže). K dispozici byly čtyři nadzvukové letouny JAS-39 Gripen. Z toho dva stroje měly být používány jako hotovostní a dva jako záložní. Je důležité připomenout, že letouny JAS-39C Gripen jsou sice užívány českými vojáky, ale nejsou majetkem vlády ČR. Vláda původně uvažovala o nákupu Gripenů, kabinet Miloše Zemana v roce 2002 dokonce schválil návrh na zakoupení strojů v hodnotě 60,2 miliard korun, návrh však nezískal podporu v parlamentu a byl zamítnut. Situace ohledně pořízení nadzvukového letectva byla vyřešena pronájmem čtrnácti stíhacích letounů Gripen. Vláda ČR dne 9. 6. 2004 schválila pronájem čtrnácti stíhacích letounů Gripen na dobu deseti let od Švédského Království ve fixní hodnotě 19,65 miliard Českých korun.⁵⁴ Pronájem skončí v roce 2015. Ačkoliv pořízení respektive pronájem letounů byl doprovázen korupční aférou, podstatné je, že vzdušné síly AČR získaly stíhací nadzvukové letectvo, které je schopno zabezpečit vzdušný prostor ČR. A jak se později ukázalo v mezinárodních cvičeních, ale především v misi Baltic air

---

⁵³Kontingent AČR, Air policing 2009, Litva, Dostupné online: <http://www.mise.army.cz/scripts/detail.php?id=13790>, citováno 31. 3. 2011.

⁵⁴Shrnutí fakt ke kauze Gripen in *Parlamentní listy*, 2.2.2010 dostupné online: <http://www.parlamentnilisty.cz/parlament/162467.aspx>, citováno 17. 3. 2011.

policing, čeští letci jsou také díky těmto letounům schopným partnerem spojeneckých zemí NATO. Tyto stroje představují současný vrchol ve výzbroji vzdušných sil AČR. Je na místě zmínit, že předchozí ruské stroje Mig-21 již neodpovídaly současným představám o moderním stíhacím letectvu. Navíc při pořizování náhradních dílů byla ČR značně závislá na Ruské federaci, což se díky začlenění českého letectva do struktur NATO jeví jako nevýhodné.⁵⁵

7.1.2. Průběh mise

Slavnostní převzetí úkolu od dánské jednotky proběhlo v pátek 1. května 2009. Český kontingent, který vykonával tuto misi, byl vyčleněn z velké většiny z 21. základny Taktické letky z Čáslavi. Pro piloty samotné se jejich práce s přesunem do Litvy však příliš nelišila. Plukovník Petr Mikulka, velitel 21. zTL z Čáslavi: *„Místo nasazení není pro kontingent rozhodující. Při odpovídajícím technickém zabezpečení a logistické podpoře je de facto jedno, z kterého místa ve světě plníme operační úkol. Nemám nejmenší obavy, že by to tady profesionálové z řad příslušníků létajícího a pozemního personálu, včetně sil obrany a ochrany, nezvládli.“*⁵⁶ Nicméně odlišností od vzdušného prostoru ČR je celá řada – například to, že AP bude vykonáván i nad teritoriálními vodami všech tří států, z čehož plyne i to, že svěřený prostor zaujímá třikrát větší rozlohu než prostor, který 21. zTL z Čáslavi střežila dosud. Jistou opatrnost je třeba brát na zřetel s poukazem na to, že pobaltské státy sousedí s nečlenskými státy NATO. Riziko narušení vzdušného prostoru se zdá tedy větší než v ČR. Bezletové vojenské pásmo v blízkosti hranic s Ruskou federací a Běloruskem je vymezeno na 8 námořních mil z obou stran hranic. Podle majora Míky je toto

---

⁵⁵V jednání bylo i pořízení jiných strojů, například výkonnější dvoumotorové stroje Eurofighter. Podle slov majora Jaroslava Míky, velitele českých stíhačů v Pobaltí, jsou Eurofightery drahé a jejich provoz a pořízení je třikrát dražší než u Gripena. *“Tři Gripeny už dokážou více, než jeden Eurofighter. Je to otázka peněz, priorit a politických rozhodnutí.“* Více viz: Idnes.cz, online rozhovor, *Velitel českých stíhačů v Pobaltí odpovídal online*. 25. 6. 2009, dostupné online: <http://zpravy.idnes.cz/velitel-ceskych-stihacu-v-pobalti-odpovi-on-line-fu8-/odpovedi.asp?t=MIKA2> (citováno 17. 3. 2011)

⁵⁶Lang, P: České greeny nad Pobaltím, in *A-report*, MO Praha 2009. Str. 4 – 5.

pásmo od zavedení AP mise NATO respektováno i ze strany Ruské federace.⁵⁷ Důležité je zmínit, že zde čeští letci nemají mandát k vojenskému zásahu proti civilním letounům.⁵⁸ Podle nadporučíka Romana Brázdy by se počet letových hodin měl pohybovat okolo čísla tři sta.⁵⁹ Pro provoz a údržbu letounů a zabezpečení logistické podpory bylo ze základny v Čáslavi dopraveno do Šiauliai zhruba třicet šest tun vojenského materiálu. Z toho šest tun letecky a zbytek pozemní dopravou.⁶⁰

Český kontingent měl k dispozici letiště nedaleko litevského města Šiauliai, letecká základna se rozprostírala na území velkém po obvodu zhruba 1,5 km. K dispozici byla i jiná letiště, především určená jako záložní – mezinárodní letiště v Tallinu, Rize, Vilniusu a litevských městech Kaunas a Palanga.⁶¹ Činnost většiny vojáků spočívala především v zabezpečení možnosti okamžitého vzletu letounů. Co se týče podrobnějších údajů o průběhu – celkový nálet včetně přeletů do ČR a zpět činil 404 letových hodin při 336 letech.⁶² Což je o zhruba 100 letových hodin více, než se předpokládalo před začátkem mise. (Viz výše.) Hotovostní vzlety stíhacích letounů, tzv. „Scramble“ lze rozdělit na: tzv. T-Scramble (respektive Tango-Scramble), neboli taktické vzlety, které prověřují připravenost letců a napomáhají udržovat jejich vycvičenost a ostré hotovostní vzlety, tzv. A-Scramble (respektive Alfa-Scramble).⁶³ Česká letka si během této mise připsala osm A-Scramble, všechny byly zvládnuty na výbornou. Některé předchozí jednotky měly na svém kontě jen dvě „alfy“ či žádnou.⁶⁴

---

⁵⁷Idnes.cz, online rozhovor, *Velitel českých stíhačů v Pobaltí odpovídal online*. 25. 6. 2009, dostupné online: <http://zpravy.idnes.cz/velitel-ceskych-stihacu-v-pobalti-odpovi-on-line-fu8-/odpovedi.asp?t=MIKA2> (citováno 17. 3. 2011)

⁵⁸Lang, P: České greeny nad Pobaltím, in *A-report*, MO Praha 2009. Str. 4 – 5.

⁵⁹Lang, P: České greeny nad Pobaltím, in *A-report*, MO Praha 2009. Str. 4 – 5.

⁶⁰Lang, P: 15. 6. 2009, Premiéra s dílčími reprízami, in *A-report*, MO Praha 2009. Str. 8. 6121. *zTL Čáslav*, MO Praha 2010. Str. 9.

⁶²Tamtéž.

⁶³Tamtéž, str. 8.

⁶⁴21. *zTL Čáslav*, MO Praha 2010. Str. 9.

7.1.3. Význam mise a k čemu přispěla

Význam AP a celý systém NATINADS je klíčový v zajištění bezpečnosti vzdušného prostoru členských zemí NATO. Jeho význam a nezbytnost byly zmíněny výše. Střežení vzdušného prostoru členských zemí Aliance je prestižní záležitostí jednotlivých členských států. Čeští letci prokázali, že jsou schopni být schopným partnerem spojeneckých zemí NATO a aktivně se podílet na zajištění vzdušné obrany členských zemí. Je možné konstatovat, že hlavní cíl mise, jímž bylo střežení vzdušného prostoru Pobaltí, byl splněn. Úkol tedy mohl být předán německé jednotce Jagdgeschwader 74.⁶⁵ Lze tedy říci, že misi lze hodnotit jako úspěšnou. Úspěch mise lze doložit i nepřímo tím, že AČR dostala možnost vykonávat AP v Pobaltí znovu – od září 2012 do 31. prosince v obdobném rozsahu.⁶⁶ I když tato čtyřměsíční mise nebyla zvýšeným předmětem zájmu českých médií, ani předmětem vyhrocených politických debat, (na rozdíl třeba od mise ISAF a problémů se schválením vyslání českých vojáků do Afghánistánu), tak tato mise symbolizovala spíše profesionalitu a plnou integraci ČR do NATO. Druhá nezávislá proměnná - celkové náklady na tuto misi se vyšplhaly na 72 502 tis. Kč a byly plně hrazeny ze státního rozpočtu ČR.⁶⁷ Střežení vzdušného prostoru členských států posiluje vnitřní spolupráci a celistvost Aliance. Nicméně skutečným důvodem, proč NATO vykonává AP na území pobaltských zemí je demonstrace systému kolektivní bezpečnosti a dodržování vlastních závazků vůči svým novým členům.⁶⁸ Misi, která se uskutečnila po deseti letech členství ČR v NATO lze chápat jako „dodržení členských závazků“.

---

⁶⁵Lang, P: 21. 9., Baltic Air Policing: Splněno, in *A-report*, MO Praha 2009. Str. 9.

⁶⁶Vládní návrh na působení sil a prostředků rezortu MO v letech 2011 a 2012 s výhledem na rok 2013. Dostupné online: <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=64475>. Citováno 14. 3. 2011

⁶⁷Návrh závěrečného účtu státního rozpočtu ČR ZA ROK 2009, kapitola 307 MO. Dostupné online: <http://www.mocr.army.cz/scripts/detail.php?id=5146> Citováno 18. 3. 2012.

⁶⁸Butler, Ch., 11. 4. 2006: Nato Air policing: Past, present and future roles, Maxwell Air Force Base, Alabama, 2006.

Na závěr kapitoly je nutné zdůraznit kvantitativní údaje důležité pro komparaci. Získané proměnné jsou tedy následující: personální zapojení: 75 vojáků. Finanční náklady: 72 502 tis. Kč. Období 1. 5. 2009 – 31. 8. 2009.

7.2. SFOR

Na popis celé, bezmála osm let trvající mise SFOR, respektive SFOR II by (alespoň podle stanovených kritérií) rozsah této práce nestačil, nebo by zahrnoval jen příliš obecný popis událostí a faktů. Proto byla jako názorný příklad působení AČR v této misi vybrána dílčí operace Joint Forge, nazývaná také SFOR II. Ačkoliv tato operace byla započata 21. 6. 1998, tj. téměř 9 měsíců před vstupem ČR do NATO, je tato mise chápána jako příprava na členství v této organizaci. Navíc po vstupu ČR do Aliance 12. 3. 1999 se na fungování a průběhu mise mnohé nezměnilo. Díky této misi je v této práci zmapováno celé období členství ČR v Severoatlantické alianci a lze ji proto považovat za relevantní pro tuto práci.

Na začátek je nutné sdělit, že operace Joint Forge navázala na operaci Joint Guard, která byla započata 20. 12. 1996, jejíž mandát oficiálně skončil 20. 6. 1998. Tato operace měla plnou podporu Rady bezpečnosti OSN, respektive OSN svou rezolucí 1088 pověřila NATO vytvořením mnohonárodních jednotek Stabilizační síly.

Účelem této práce není podrobnější popis události předcházející vydání Rezoluce OSN 1088, což by vzhledem k rozsahu práce ani nebylo možné. Zde je podstatné to, že po podepsání Daytonské dohody všemi zúčastněnými stranami bylo nutné dohlížet na její dodržování a na stabilizaci bezpečnostní situace. Orgán, který má na starosti plnění Daytonské mírové dohody je Rada pro provádění míru (Peace Implementation Council – PIC). Jednotky SFOR měly dohlížet zejména na civilní aspekty dodržování smlouvy. I když válka fakticky skončila, situace v Bosně byla stále velmi napjatá v důsledku přetrvávající etnické nesnášenlivosti, omezování svobody pohybu a vytváření překážek jednotlivými stranami konfliktu, které znemožňovaly bezpečný návrat uprchlíků. Na konferenci v Bonnu v prosinci 1997 se mezinárodní společenství dokázalo shodnout na tom, jak účinně realizovat Daytonskou dohodu. Kdo se však na

tomto shodnout nedokázal, byli představitelé jednotlivých etnik, respektive tříčlenné Představenstvo Bosny a Hercegoviny. Jediným výsledkem bonnské konference se tedy stala dohoda o kolektivním vedení, zákonu o fungování rady ministrů Bosny a Hercegoviny a zákonu o občanství.⁶⁹ Návrhy na rozdělení Bosny a Hercegoviny na menší území podle rozdělení jednotlivých etnických skupin byly zavrženy. Tehdejší generální tajemník NATO Javier Solana dokonce toto navrhované rozdělení označil za hrozbu pro celou Evropu. Jedinou budoucností bezpečné Bosny a Hercegoviny byla tedy důsledná a účinná realizace Daytonské mírové dohody.⁷⁰

7.2.1. Cíle před začátkem mise

Jak je již zřejmé z výše uvedeného, hlavním cílem bylo dohlížení na plnění zejména civilních závazků vycházejících z Daytonské mírové smlouvy. Civilními aspekty se zde rozumí uspořádání voleb, ustanovení politických a ústavních institucí, návrat uprchlíků, respekt k lidským právům, humanitární pomoc, obnova infrastruktury a hospodářská rekonstrukce.⁷¹ Dalším úkolem bylo monitorovat činnost bývalých válečných stran a podílet se na rozšíření činnosti při odminování. Důležité bylo také dohlížení nad činností armád Republiky srbské a Federace Bosna a Hercegovina a v neposlední řadě také pomoc při zatýkání válečných zločinců. Čili úkoly zůstaly víceméně podobné jako v operaci Joint Guard (SFOR I). Je jasné, že úplné splnění všech požadavků poválečné rekonstrukce vyžaduje dobu nejméně několika let. Jednotky SFOR mohly však alespoň tuto dobu urychlit a svým vhodným a efektivním působením k poválečné rekonstrukci významně přispět.

Pravidla pro misi Joint Forge se od pravidel platných pro předcházející misi Joint Guard a jejího předchůdce IFOR neměla příliš lišit. V platnosti měly

---

⁶⁹Agentura vojenských informací a služeb, 2002: *Čeští vojáci v Bosně a Hercegovině v mírových operacích pod vedením NATO*. MO ČR, Praha 2002. Str. 47.

⁷⁰Tamtéž.

⁷¹Usnesení Vlády České republiky ze dne 11. prosince 1996 č. 641. Dostupné online: <http://www.psp.cz/eknih/1996ps/tisky/t010600.htm>, citováno 5. 4. 2011.

zůstat finanční, tranzitní a další dohody. Spolupráce s Mezinárodním trestním tribunálem pro bývalou Jugoslávii (ICTY) byla zachována taktéž v rozsahu platném pro IFOR.⁷²

Časový úsek, na který byly mnohonárodnostní složky vyslány, byl 18 měsíců s možností prodloužení mandátu. Mandát byl prodloužen do 15. 9. 2001, kdy se jednotky začaly stahovat a vojenský materiál byl převezen zpět do ČR, nebo byl převezen do Kosova a dán k dispozici misi KFOR. Přítomnost v Kosovu byla tedy posilována na úkor přítomnosti v Bosně a Hercegovině. V misi SFOR II zůstalo tedy jen 15 příslušníků AČR, kteří byli rozmístěni převážně na velitelství.

Druhá proměnná je následující: ČR vydala ze státního rozpočtu na tuto operaci v roce 1998 částku 320 613,1 tisíc Kč a v roce 1999 částku 1 191 976 tisíc Kč⁷³. V roce 2000 byla vydána částka 898 195,5 tisíc Kč a konečně v roce 2001 v době ukončení mise se náklady vyšplhaly na částku 753 505 tisíc Kč. V roce 2002 probíhala likvidace a přesun vojenského materiálu, na tuto akci byla vynaložena částka 148 683,30 tisíc Kč.⁷⁴

7.2.2. Průběh mise

Český kontingent působil v Bosně a Hercegovině v síle 600 mužů v sestavě mnohonárodnostní divize Jihozápad společně s kontingenty dalších spojeneckých zemí – Velké Británie, Kanady a Nizozemska. První proměnná je tedy počet 600 vojáků. Pro okamžité řešení požadavků a případné řešení krizové situace bylo české velitelství v přímém kontaktu s Generálním štábem AČR. Ve svěřeném prostoru zodpovědnosti český kontingent vykonával například tyto úkoly: zajištění bezpečnosti pro návrat uprchlíků, pravidelné hlídkování a

⁷² Usnesení Vlády České republiky ze dne 11. prosince 1996 č. 641. Dostupné online: <http://www.psp.cz/eknih/1996ps/tisky/t010600.htm>, citováno 5. 4. 2011.

⁷³ Usnesení Vlády ČR ze dne 14. 4. 1998 č. 270, dostupné online: http://kormoran.vlada.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/0/716D40AD4D4FD1A5C12571B6006CCA36 citováno 21. 3. 2012

⁷⁴ Návrh usnesení Senátu Parlamentu České republiky ze schůze dne 2001 k vyhodnocení jednotek AČR v zahraničních misích www.senat.cz/xqw/webdav/pssenat/original/1490/1490 citováno 21. 3. 2012

pozorování vytypovaných objektů a prostorů. Dále zajištění kontroly, odzbrojení a demobilizace jednotek zneprátených stran a pátrání po válečných zločincích a podobně. Důležitým úkolem bylo také zajištění bezpečnosti během voleb do srbského parlamentu a voleb chorvatského prezidenta v lednu a v únoru 2000. Taktéž komunální volby v Bosně a Hercegovině 8. dubna 2000 proběhly díky činnosti českých vojáků bez větších problémů.

7.2.3. Význam mise a k čemu přispěla

Operace Joint Forge přispěla k vytvoření podmínek, na které mohla navázat mise 2. prosince 2004 mise ALTHEA pod patronátem EU. Byly tedy vytvořeny podmínky pro to, aby nad bezpečností této oblasti převzala od NATO kontrolu EU na základě dohod Berlín +. Považovat tyto operace za úspěšné však může být sporné. Na jednu stranu je zde vidět příklad fungování mezinárodní spolupráce, respektive celkem úspěšné fungování mezinárodních organizací. Nicméně po téměř 16-ti letech od podepsání Daytonské mírové smlouvy je v oblasti stále nutná vojenská přítomnost mezinárodních jednotek. Faktem je, že počet vojáků potřebných k zajištění bezpečnosti a stability se snižuje – po podepsání Daytonské mírové smlouvy bylo do mise IFOR vysláno ze spojeneckých zemí přibližně celkem 60 000 vojáků,⁷⁵ kdežto do mise ALTHEA bylo v roce 2004 vysláno již jen přibližně celkem 7 000 osob.⁷⁶ Mise jednoznačně vedou ke zvýšení a stabilitě v oblasti, je to však proces dlouhodobý, vyžadující nemalé úsilí všech zúčastněných stran. Kladně bylo hodnoceno již působení českých jednotek IFOR i SFOR I, předchůdců SFOR. Vyzdvižena byla především snaha vedoucí ke zvýšení interoperability s ostatními spojeneckými armádami.⁷⁷ Pokud by zde mělo být hodnoceno plnění úkolů českými vojáky, na

---

⁷⁵Operace EBOP, Euroactiv, 9. 9. 2005. <http://www.euroactiv.cz/bezpecnost-a-spravedlnost0/link-dossier/operace-ebop>, citováno 13. 4. 2011.

⁷⁶Tamtéž.

⁷⁷Usnesení Vlády České republiky ze dne 11. prosince 1996 č. 641. Dostupné online: <http://www.psp.cz/eknih/1996ps/tisky/t010600.htm>, citováno 5. 4. 2011.

základě dostupné literatury MO, je možné říci, že úkoly byly plněny s vysokým nasazením a vojáci dělali to, co bylo v jejich silách.⁷⁸

Zapojením AČR do mnohonárodnostních misí se jednoznačně zvyšuje její profesionalita a zlepšuje se jazyková vybavenost vojáků a jejich praktické schopnosti při přípravě mírových misí NATO.⁷⁹ Takže zde je možno říci, že z pohledu ČR zapojení českých vojáků přispělo k prohloubení spolupráce ČR s NATO a následné integraci ČR do NATO. Operace Joint Forge ukázala, že Aliance je schopna spolupracovat s nečlenskými zeměmi NATO a že je připravena čelit novým, mnohostranným bezpečnostním rizikům v Evropě po skončení bipolární konfrontace.⁸⁰ Vyslání českých vojáků do této operace bylo jednoznačným vyjádřením ČR podílet se na bezpečnosti zemí bývalé Jugoslávie.

Druhá proměnná je následující: ČR vydala ze státního rozpočtu na tuto operaci v roce 1998 částku 320 613,1 tisíc Kč a v roce 1999 částku 1 191 976 tisíc Kč⁸¹. V roce 2000 byla vydána částka 898 195,5 tisíc Kč a konečně v roce 2001 v době ukončení mise se náklady vyšplhaly na částku 753 505 tisíc Kč. V roce 2002 probíhala likvidace a přesun vojenského materiálu, na tuto akci byla vynaložena částka 148 683,30 tisíc Kč.⁸² První proměnná představuje počet 600 vojáků.

---

⁷⁸ Agentura vojenských informací a služeb, 2002: *Čeští vojáci v Bosně a Hercegovině v mírových operacích pod vedením NATO*. MO ČR, Praha 2002. Str. 57.

⁷⁹ Usnesení Vlády České republiky ze dne 11. prosince 1996 č. 641. Dostupné online: <http://www.psp.cz/eknih/1996ps/tisky/t010600.htm>, citováno 5. 4. 2011.

⁸⁰ Server Planken.org, 24. 7. 1997. Operation Joint Guard. Dostupné online: <http://planken.org/balkans/sfor/operation-joint-guard> citováno 7. 4. 2011.

⁸¹ Usnesení Vlády ČR ze dne 14. 4. 1998 č. 270, dostupné online: http://kormoran.vlada.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/0/716D40AD4D4FD1A5C12571B6006CCA36 citováno 21. 3. 2012

⁸² Návrh usnesení Senátu Parlamentu České republiky ze schůze dne 2001 k vyhodnocení jednotek AČR v zahraničních misích www.senat.cz/xqw/webdav/pssenat/original/1490/1490 citováno 21. 3. 2012

7.3. KFOR

Česká účast v operaci KFOR bude popisována na příkladech operací Joint Guardian, spolupráce česko-slovenského praporu a operace Joint Enterprise. Česká republika se dlouhodobě podílí na stabilitě Balkánu, po začlenění ČR do NATO se mohla ČR podílet ještě významněji. Mise KFOR byla prakticky první misí po vstupu ČR do NATO. Vzhledem k tomu, kolik do ní bylo vysláno českých vojáků, je považována za jednu z nejvýznamnějších misí v historii AČR.

7.3.1. KFOR, operace Joint Guard

Situace v Kosovu je nestabilní a napjatá. Nadále hrozí propuknutí nového otevřeného konfliktu. Mezinárodní společenství se ve své snaze o řešení situace ocitá přímo v centru politických, etnických a náboženských nepokojů. Vývoj situace ukázal, že vybudování funkční občanské společnosti v Kosovu je složitý a dlouhodobý proces vyžadující nezbytně přítomnost vojenských sil mezinárodního společenství, včetně příspěvku České republiky. I nadále je potřebné rezolutně odsuzovat a potlačovat jakékoliv projevy etnické nesnášenlivosti pocházející ze stran obou etnik.

Co se týče bezpečnostní situace před vysláním jednotek KFOR, po leteckých útocích NATO⁸³ (které mimochodem neměly mandát RB OSN), byla podepsána Kumanovská dohoda mezi velitelstvím NATO a jugoslávskou armádou. Byly dohodnuty podmínky o stažení jugoslávských jednotek z Kosova a o příchodu jednotek KFOR. Bělehrad de facto ztratil kontrolu nad Kosovem, které spadlo pod kontrolu mise UNMIK (United Nation Mission in Kosovo).

---

⁸³Bombardování Kosova NATem, v čele s USA začalo 24. 3. 1999. K ukončení bombardování došlo 9. 6. 1999. Oficiálním motivem akce byla snaha ukončit konflikt mezi Jugoslávskou armádou společně s paravojenskými srbskými jednotkami a Osvobozenou armádou Kosova (UÇK).

Navíc byl vytvořen pětikilometrový demilitarizovaný bezpečnostní pás kolem administrativních hranic se Srbskem.⁸⁴

7.3.2. Cíle před začátkem mise

Vyslání jednotek KFOR bylo v souladu s rezolucí RB OSN č. 2144 ze dne 10. června 1999. Hlavním úkolem tedy bylo podporovat misi OSN UNMIK a přispívat k vytváření bezpečnostní situace, dohlížet na mírové soužití etnik žijících v oblasti a přispět k rozvoji demokratické společnosti.

ČR do této operace přispěla vysláním 140 příslušníků AČR. První proměnná je tedy počet 140 vojáků v prvním roce. Vzhledem k době trvání Mise KFOR se bude první proměnná dále zvyšovat. Kontingent byl tvořen velitelstvím, sekcí součinnosti se štábem KFOR, 6. průzkumnou rotou a leteckou jednotkou. V průběhu roku 1999 docházelo k navyšování jednotek a k posilování bojových prvků roty o mechanizovanou četou a strážní družstvo, ustanoven byl operační štáb roty, došlo k vytvoření skupiny vojenské policie a skupiny pro civilně-vojenskou spolupráci (CIMIC).⁸⁵ Základna průzkumné roty se nacházela v prostoru mnohonárodní brigády STŘED, v obci Gornij Sibovac. Rota plnila úkoly v podřízenosti britského bojového uskupení, jehož velitelství se nacházelo v Podujevu na severozápadní části provincie Kosovo. Český kontingent plnil zadané úkoly v rámci mezinárodní brigády společně s kontingenty Finska, Norska, Švédska, Velké Británie, Ruska a Lotyšska.⁸⁶

K hlavní činnosti, kterou čeští vojáci vykonávali, bylo střežení kosovsko-srbské administrativní hranice o délce 42 km a monitorování veškeré činnosti na

⁸⁴ Stýskalíková, V., Smekal, H. a kol., 2004: Analýza hlavních bezpečnostních problémů Srbska a Černé Hory a prognóza jejich vývoje do budoucna. in *Zahraniční a bezpečnostní politika vybraných zemí Balkánu*. Brno, 2004. Str. 47.

⁸⁵ KFOR – mírová operace. 1999 - 2/2002, Kosovo, dostupné online: <http://www.mise.army.cz/scripts/detail.php?id=3709> Citováno 16. 4. 2011.

⁸⁶ PSP ČR: Předkládací zpráva pro Poslaneckou sněmovnu a Senát Parlamentu České republiky. Vyhodnocení nasazení jednotek Armády České republiky v operacích JOINT FORGE na území Bosny a Hercegoviny a JOINT GUARDIAN na území SRJ – provincie Kosovo za období leden – červen 2000.

svěřeném úseku. Další důležitou činností bylo také zajišťování bezpečného návratu uprchlíků, jejich evidování a vytvoření podmínek pro obnovu mírového soužití obyvatel - kosovských Srbů a Albánců. Nutné bylo také zabezpečovat střežení a ochranu odloučených oblastí, které byly obývány srbskou menšinou.⁸⁷ V případě potřeby bylo vynucováno dodržování příměří a demilitarizace oblasti, respektive vytváření bezpečného prostředí pro fungování přechodné civilní správy. Jedním z nejnáročnějších úkolů byla obnova základních funkcí administrativy a v neposlední řadě měla podstatný význam také pomoc poskytovaná vládním a nevládním mezinárodním organizacím působícím v oblasti.⁸⁸ Namísto je zmínit například spolupráci civilně-vojenského týmu CIMIC s nadací Člověk v tísni při pomoci s rekonstrukcí školy v obci Hrlica.

Od roku 2008 byl úkolem KFOR, schváleným ministry obrany v červnu 2008, dohled a asistence nad rozpuštěním Kosovského obranného sboru (KPC – Kosovo Protection Force) a budování Kosovského bezpečnostního sboru (KSF – Kosovo Security Force).⁸⁹

7.3.3. Česko-slovenský prapor

Počet vojáků byl v květnu 2001 navýšen na 400 osob. První proměnná se tedy od roku 2001 zvyšuje na počet 400 vojáků. Důležité je tento údaj zařadit do časové posloupnosti, viz konec této kapitoly. Od 19. února 2002 byl prostor zodpovědnosti praporu spravován společně se slovenskými jednotkami. Došlo k vytvoření česko-slovenského mechanizovaného praporu (KFOR II) o síle 500 mužů. Česko-slovenský prapor zde působil společně s prapory Velké Británie, Norska, Švédka a Finska. Hlavním úkolem česko-slovenského praporu bylo nadále dohled nad dodržováním rezoluce OSN č. 1244, respektive zajistit mírové a

⁸⁷KFOR – mírová operace. 1999 - 2/2002, Kosovo, dostupné online:

<http://www.mise.army.cz/scripts/detail.php?id=3709>, citováno 16. 4. 2011.

⁸⁸PSP ČR: Předkládací zpráva pro Poslaneckou sněmovnu a Senát Parlamentu České republiky.

Vyhodnocení nasazení jednotek Armády České republiky v operacích JOINT FORGE na území Bosny a Hercegoviny a JOINT GUARDIAN na území SRJ – provincie Kosovo za období leden – červen 2000.

⁸⁹ Senát Parlamentu ČR 2009: Usnesení Senátu Parlamentu České republiky. Informace o nasazení sil a prostředků rezortu Ministerstva obrany v zahraničních operacích v roce 2008 ze schůze dne 2009. Dostupné online: <http://www.senat.cz/xqw/webdav/pssenat/original/52542/44648> Citováno 10. 4. 2009.

bezpečné prostředí soužití všech etnik a umožnit demokratický rozvoj společnosti. Dohled nad dodržováním rezoluce byl vykonáván pomocí nepravidelných prohledávacích operací, boje s organizovaným zločinem, zvládnání nestandardních událostí, demonstrací, doprovod osob a automobilů a v neposlední řadě výcvik a dohled nad kosovským ochranným sborem.

Hlavní úkol zůstal nicméně stejný, jen došlo k rozšíření a ke spolupráci se slovenskými vojáky. Zpočátku fungování ČR přispěla počtem 400 vojáků a SR 100 vojáků, což tedy byla již plná síla mechanizovaného praporu. 28. března 2002 došlo také k rozšíření prostoru zodpovědnosti česko-slovenského praporu, prapor působil nyní na čtyřech základnách Šajkovac, Sekirač, Gazela Lines a Gates 3.

Od začátku února do 22. července 2002, se na základnách vystřídal celkem šest česko-slovenských praporů. Během působení jednotlivých praporů docházelo ke zvětšení prostoru zodpovědnosti (až na 1150 km²) a k prodloužení délky úseku střežené hranice, který se nakonec ustálil na délce 104 km. Nejvíce vypjatá byla zřejmě situace v druhé polovině března 2004, v období působnosti 4. česko-slovenského praporu. Kromě plnění standardních každodenních úkolů museli vojáci čelit násilným útokům kosovských Albánců proti srbské menšině a zabraňovat vypalování srbských obydlí a ničení srbských národních kulturních památek. Nutná byla evakuace stovek kosovských Srbů z jejich domovů do bezpečí a doprovod. Střeženy musely být některé srbské kostely a dokonce i památník na Kosově poli. Vojákům KFOR se tak podařilo zastavit dosud nejhorší projev etnické nesnášenlivosti od konce kosovského konfliktu od roku 1999.⁹⁰

---

⁹⁰ KFOR II - Česko-slovenský prapor, od 2/2002, Kosovo, 2 400 příslušníků
<http://www.mise.army.cz/scripts/detail.php?id=3711>

7.3.4. Operace Joint Enterprise

Od dubna 2005 byla operace Joint Guardian přejmenována na Joint Enterprise. K 1. 8. ČR převzala od Finska roli tzv. vedoucího státu struktur Mnohonárodní brigády Střed. Pro AČR to byl historicky první úkol tohoto typu, náročnosti a rozsahu, kdy české jednotky byly v pozici vedení. V té době součástí mnohonárodní brigády Střed tvořily jednotky z ČR, Slovenska, Finska, Švédska a Lotyšska. Čeští vojáci plnili tento prestižní úkol se ctí. Hlavním úkolem zůstává nadále monitorování kosovsko-srbské hranice a zajištění bezpečnosti obyvatelstva proti hrozbě útoků extremistických radikálních skupin. V současné době působí v Kosovu již 16. kontingent AČR. Počet vojáků byl však omezen, došlo k postupnému stažení jednotek. I když počet příslušníků je do počtu 550, většina z nich je však rozmístěna v záloze na posádkách v ČR a určena k případnému rychlému nasazení a poměrně malá část (okolo 93 lidí) tvoří strukturu organizačního jádra v Kosovu.⁹¹ 3. 11. 2011 byla mise de facto ukončena a v Kosovu zůstalo pouze 6 příslušníků AČR působících na velitelství.⁹²

7.3.5. Význam mise a k čemu přispěla

Již v průběhu operace byla vojensko – politická situace v prostoru zodpovědnosti české jednotky hodnocena jako neklidnější z celého území Kosova.⁹³ Při analýze plnění úkolů je obtížné narazit na příklady negativních informací. Nějaký významný neúspěch nebyl zaznamenán. Čeští vojáci získali řadu výtečných hodnocení i z velení KFOR.⁹⁴ Otázkou je, do jaké míry jsou

---

⁹¹ Tamtéž.

⁹² Kosovo KFOR, dostupné online: <http://www.mise.army.cz/aktualni-mise/kosovo/kosovo-kfor-15559/>, citováno 23. 3. 2012.

⁹³ PSP ČR: Předkládací zpráva pro Poslaneckou sněmovnu a Senát Parlamentu České republiky. Vyhodnocení nasazení jednotek Armády České republiky v operacích JOINT FORGE na území Bosny a Hercegoviny a JOINT GUARDIAN na území SRJ – provincie Kosovo za období leden – červen 2000.

⁹⁴ Armáda ČR 10. 12. 2011, Rotace příslušníků velení KFOR. Dostupné online: <http://www.mise.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/rotace-prislusniku-velitelstvi-kfor-51799/>, citováno 23. 3. 2012.

oznámení o obdržení výtečných hodnocení známkou kvalitního plnění uložených úkolů či jen PR mise KFOR.

Jako doplňující údaj je možné uvést současnou bezpečnostní situaci v Kosovu. Od doby vypuknutí kosovské krize uplynula již relativně dlouhá doba, Kosovo prošlo poměrně zásadním vývojem. Patrně nejvýznamnějším milníkem bylo jednoznačně vyhlášení nezávislosti Kosova dne 17. února 2008. Posuzování nezávislosti Kosova nebylo pro účely této práce vymezeno, ačkoliv tento akt vyvolal poměrně značnou diskuzi v Mezinárodních vztazích. Nicméně KFOR k vyhlášení nezávislosti nepřímo přispělo, je tedy nutné se k tomu faktu vyjádřit. Co se týče působení jednotek KFOR, jejich vliv na vyhlášení nezávislosti je zřejmý. V zájmu všech zúčastněných stran je stabilita celého regionu a od doby vyhlášení nezávislosti lze celkový vývoj hodnotit pozitivně. Navíc perspektiva začlenění zemí západního Balkánu do EU a NATO představuje značně stabilizační faktor. Ačkoliv země se stále potýká se značnými politickými, sociálními i hospodářskými problémy, žádné pesimistické scénáře o budoucím vývoji se zatím nepotvrdily.⁹⁵ Podle prohlášení Senátu ČR z roku 2009 zůstává situace v oblasti Západního Balkánu složitá, nicméně je stabilní.⁹⁶ To vše díky usilovné spolupráci mezinárodních organizací působících v této oblasti. Mise UNMIK, dohlížející nad vytvářením přechodných demokratických samosprávních institucí, však po vyhlášení nezávislosti nemohla vykonávat dále svůj mandát. Byla proto nahrazena misí EU EULEX,⁹⁷ mající záštitu rezoluce RB OSN č. 1244 z roku 1999.⁹⁸ Pokud tedy byly jednotky KFOR do oblasti vysílány kvůli podpoře této rezoluce, jejich vliv na nezávislost Kosova je

---

⁹⁵ Parlament ČR, Senát, 2010: Návrh na působení sil a prostředků rezortu MO v zahraničních operacích v letech 2011 a 2012 s výhledem na rok 2013

⁹⁶ Senát Parlamentu ČR 2009: Usnesení Senátu Parlamentu České republiky. Informace o nasazení sil a prostředků rezortu Ministerstva obrany v zahraničních operacích v roce 2008 ze schůze, k informaci o nasazení sil a prostředků rezortu Ministerstva obrany v zahraničních operacích v roce 2008.

⁹⁷ Mise UNMIK byla nahrazena misí EULEX 9. prosince 2008. EULEX poskytuje technicko-poradní podporu kosovským institucím při posilování politické nezávislosti, justice, policie atd.

⁹⁸ Senát Parlamentu ČR 2009: Usnesení Senátu Parlamentu České republiky. Informace o nasazení sil a prostředků rezortu Ministerstva obrany v zahraničních operacích v roce 2008 ze schůze dne 2009. k Informaci o nasazení sil a prostředků rezortu Ministerstva obrany v zahraničních operacích v roce 2008

nezpochybnitelný. Z širšího pohledu je možné říci, že operace NATO KFOR přispěla k nezávislosti Kosova. Nicméně faktem je, že tento stav nebyl cílem této mise. Problémem do budoucna by však mohlo být stanovisko srbské strany, která nezávislost Kosova považuje za nelegální. Za zkoušku bezpečnostní stability oblasti by se dalo považovat vynesení poradního stanoviska Mezinárodního soudního tribunálu v Haagu (ICJ) ze dne 22. července 2010, který měl za úkol posoudit, zda-li je vyhlášení nezávislosti v souladu s mezinárodním právem. Dle tohoto stanoviska vyhlášený akt nebyl v nesouladu s mezinárodním právem ani s rezolucí RB OSN č. 1244. Od té doby nebyl zaznamenán žádný výraznější incident mezi oběma etniky. Podle vlády ČR se za významnější aspekty ohrožující bezpečnostní situaci dají považovat vysoká míra korupce, nezaměstnanost, organizovaný zločin, slabý ekonomický, sociální a politický vývoj, které se dotýkají obyvatelstva bez rozdílu etnik. Jih Kosova se dá považovat prakticky za konsolidovaný, nicméně některé severní části nemá kosovská správa plně pod kontrolou. Ty jsou možným zdrojem napětí. Díky tomuto je situace v Kosovu hodnocena jako stabilní, leč křehká.⁹⁹ Ačkoliv vedení KFOR začíná s postupným stahováním jednotek, respektive přechází na program tzv. odstrašující přítomnosti (detergent presence), je působení jednotek KFOR nadále nutné i po téměř 11 letech od vypuknutí kosovské krize. Taktéž vláda ČR se domnívá, že operace KFOR by měly být Aliancí nadále podporovány.¹⁰⁰ Co se týče významu mise pro AČR – zde byla jednoznačně prokázána spolupráce ČR s NATO a snaha ČR přispět k vytváření bezpečnosti a stability.

Cílem je dosáhnout v tomto regionu mírového uspořádání, jeho řádnou integraci do euro-atlantických struktur a zapojení těchto států do PfP a dosáhnout vysokého stupně ekonomické a politické spolupráce. Navíc stabilita a bezpečnost Balkánu je významná pro bezpečnost a stabilitu celé Evropy. Jedním z nástrojů

---

⁹⁹ Návrh na působení sil a prostředků rezortu MO v zahraničních operacích v letech 2011 a 2012 s výhledem na rok 2013

¹⁰⁰ Tamtéž.

prosazování této politiky je mise KFOR.¹⁰¹ Významná je i mezinárodní spolupráce v této misi, zejména spolupráce se Slovenskem v průběhu realizace česko-slovenského praporu. Zapojení Slovenské republiky do KFOR výrazně přispělo k připojení Slovenska do NATO.

Získané údaje proměnné pro komparaci jsou tedy následující: druhá proměnná finanční náklady v jednotlivých letech (v tis. Kč) :

1999 - 242.774,1

2000 - 421 068,3

2001 - 336 847,1

2002 - 850 875,40

2003 - 717 203

2004 - 627 502

2005 - 754 342

2006 - 815 388

2007 - 643 013

2008 - 457 127

2009 - 512 259

2010 - 345 432¹⁰²

---

¹⁰¹ MZV ČR 2001: Zpráva o zahraniční politice ČR. Dostupné online:

www.mzv.cz/public/fb/fe/d5/13970_14945_Zahr.pol._I.doc, citováno 23. 3. 2012.

¹⁰² Údaje převzaty z: Návrhu usnesení Senátu Parlamentu České republiky ze schůze 1999 k vládnímu návrhu na vyslání průzkumné roty a dopravního letounu An-26 Armády České republiky do operace Joint Guardian, dostupné online: www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/original/15735/15146/14921 Rezortní rozpočet, dostupné online <http://www.mocr.army.cz/finance-a-zakazky/resortni-rozpocet/resortni-rozpocet-5146/>, citováno 21. 3. 2012

Bohužel údaj za rok 2011 zatím není znám. První proměnná je počet 100 vojáků v letech 1999 až 2001 a od roku 2001 byl počet navýšen na 500 osob. Od konce roku 2011 byly jednotky staženy a nyní v Kosovu působí 6 vojáků na velitelství KFOR.

7.4. ISAF

Mise ISAF neboli International Security Assistance Force je podpořena rezolucí OSN č. 1386 z roku 2001, která zmocňuje síly ISAF asistovat afghánské prozatímní vládě (Afghan Transitional Authority) při zajišťování bezpečnosti. ISAF bylo ustanoveno po dvouměsíčních válečných operacích vedenými Spojenými státy a Velkou Británií. V prosinci 2001 se sešla v Bonnu konference na naléhání RB OSN, která dala mandát k operaci ISAF. Nejprve bylo ISAF realizováno v oblasti Kábulu, postupně se však rozšiřovalo do dalších oblastí Afghánistánu. Rozšíření působnosti ISAF na celém území Afghánistánu bylo ustanoveno po dvou letech trvání operace a to rezolucí č. 1510 v roce 2003. Další prodloužení bylo schváleno rezolucí RB OSN č. 1707 z roku 2006. Jednalo se o první operaci NATO mimo území Evropy.

Z počátku se do operace zapojilo na 6 500 vojáků, nicméně počet musel být vzhledem ke zhoršení bezpečnostní situace navýšen a v prosinci 2010 dosáhl dokonce počtu 130 000 osob z celkem 48 zemí. Operace ISAF má podporu všech 28 členských států NATO.¹⁰³ Faktem také je, že ISAF je v současné době největší a nejvýznamnější zahraniční operací NATO.

Afghánistán je v současné době prioritou Severoatlantické aliance, a tudíž je i prioritou pro ČR. Bezpečnost Afghánistánu je důležitá především k zajištění globální bezpečnosti a k eliminaci hrozeb mezinárodního terorismu. Provinční rekonstrukční týmy představují příklad mezinárodní spolupráce 48 zemí v boji proti mezinárodnímu terorismu. Důležité je se zmínit, že ČR se v Afghánistánu zapojuje i do operace Trvalá svoboda, která je reakcí na útoky z 11. září 2001. ČR do této mise vyslala 601. skupinu speciálních ozbrojených sil. Operace Trvalá svoboda je neméně důležitá než ISAF (alespoň z pohledu této práce), pro

---

¹⁰³ ISAF, Natoaktual, http://www.natoaktual.cz/na_zpravy.asp?y=na_zpravy/mise_isaf.htm, citováno 23. 3. 2012.

účely této práce však postačuje jedna mise v tomto regionu. Ačkoliv mise ISAF není deklarována jako ztělesnění boje proti terorismu, má úkol zajistit bezpečnost a stabilitu Afghánistánu a podporovat operaci Trvalá svoboda. Její poslání by se dalo charakterizovat mj. jako podpora boje proti terorismu.

Co se týče politicko-bezpečnostní situace v Afghánistánu, tak zde bude opravdu stručný popis. Popis celé situace by svým rozsahem mohl vydávat na celou bakalářskou práci. Důležité je pouze přiblížit, proč měly být jednotky ISAF do oblasti vyslány. V podstatě všechny konflikty v průběhu historie Afghánistánu se potýkají se stejnými problémy – náročnost terénu a klimatických podmínek, které vzhledem ke geografické rozlehlosti země prakticky znemožňovaly ovládat najednou celé území země jakoukoliv centrální vládou. Také geografická poloha Afghánistánu nevěští příliš dobrý osud, díky své strategické poloze byl Afghánistán bojištěm mnoha střetů světových velmocí. V neposlední řadě je problémem jeho etnická roztržitost a neexistence národního státu Afghánistán. Co se týče bezpečnostní situace po teroristických útocích v září 2001, důležité je připomenout, že událostmi 11. září 2001 byl poprvé naplněn článek pět Washingtonské smlouvy. Do Afghánistánu byla pod velením USA vyslána protiteroristická mise Trvalá svoboda (Operation Enduring freedom - OFP), která je vojenskou reakcí na útoky z 11. září 2001. OFP probíhá v souladu rezoluce RB ONS (č. 1368/2001, č. 1373/2001 a č. 1378/2001) a s oficiálním souhlasem afghánské vlády. Cílem operace Trvalá svoboda je eliminace teroristů a jejich podporovatelů na území Afghánistánu.¹⁰⁴ Podle odborníka na problematiku terorismu Rod Thortona byl americký zásah v roce 2001 nezbytný. Nicméně zdánlivým vítězstvím a svržením režimu Talibanu vzniklo bezpečnostní vakuum, které bylo třeba okamžitě něčím vyplnit. Protože nebylo na území Afghánistánu dostatek spojeneckých jednotek, bylo bezpečnostní vakuum vyplněno zpět Talibanem. Jelikož se Taliban reprezentuje jakožto vůdce džihádu proti západní okupaci, vzniká v Afghánistánu začarovaný kruh – čím více západních jednotek

---

¹⁰⁴ Parlament ČR, Senát, 2009 :Návrh usnesení Senátu Parlamentu České republiky ze schůze dne 2009 k Informaci o nasazení sil a prostředků rezortu Ministerstva obrany v zahraničních operacích v roce 2008.

bude do země posláno, tím více to vygeneruje Talibanců, kteří budou mít podporu islámských vůdců z celého světa v džihádu. Podle Thortona je důsledkem současné napjaté situace podcenění situace po svržení režimu Talibanu – do této operace mělo hned zpočátku být nasazeno mnohem více vojáků, kteří by vyplnili bezpečnostní vakuum a zabránili by další rebelii. Přítomnost západních vojáků v oblasti bude nutná ještě dlouhou dobu. Jisté je, že přemoci Talibance lze jen dlouhodobým procesem, následnými investicemi, výcvikem jednotek, vzděláním atd.¹⁰⁵ I to se však bude potýkat s nemalými problémy – mezinárodní vojenská přítomnost v Afghánistánu je podle názoru amerického vojenského experta Barnetta R. Rubina místními chápána jako okupace a proto nemůže být nikdy přijata.¹⁰⁶

7.4.1. Cíle před začátkem mise

Zde budou představeny hlavní úkoly mezinárodních jednotek ISAF. AČR se ISAF zúčastnila zatím prostřednictvím několika dílčích operací (viz níže). Vzhledem k tomu, že ISAF je v této práci popisováno spíše obecně, než jako rozbor dílčích operací, mohlo by představování cílů každé dílčí operace v této podkapitole působit poněkud nepřehledně. Proto jsou cíle, respektive úkoly jednotlivých operací představovány v podkapitole Průběh mise společně s prezentovanou operací.

Hlavním úkolem operace ISAF je udržování bezpečnosti, asistence afghánské vládě, mezinárodnímu společenství a podpora operace Trvalá svoboda. ISAF má dohlížet na konání svobodných a rovných voleb, šíření práva a obnovu země. Rovněž má podporovat afghánské úřady a zajišťovat bezpečnost. Operace ISAF funguje na těchto principech: plnění a podpora dlouhodobých závazků, podpora posílení afghánské vlády a zodpovědnosti, komplexní

---

¹⁰⁵ Rozhovor s Rod Thorntonem, Afghánské síly se rozplynou, až půjde do tuhého, míní expert. 28. 12. 2010. Natoaktual http://www.natoaktual.cz/afghanske-sily-se-rozplynou-az-pujde-do-tuheho-mini-expert-na-konflikty-1ao-/na_zpravy.asp?c=A110103_160755_na_zpravy_m02 Citováno 13. 4. 2011.

¹⁰⁶ RUBIN, B, 2007: Saving Afghanistan. Taliban Resurgent. in *Foreign Affairs*. January-February 2007, Vol. 86, No. 1, str. 57.

přístup mezinárodního společenství dohromady s civilním a vojenským úsilím a zvýšená podpora a spolupráce z okolních států, zejména Pákistánu.¹⁰⁷

7.4.2. Průběh mise

Program ISAF byl vytvořen v souladu s Bonnskou konferencí v prosinci 2001. ISAF byla vytvořena pro podporu afghánské prozatímní vlády, s mandátem OSN. Byl vytvořen most mezi Afghánským prozatímním velením, asistenční misí OSN UNAMA a ISAF. Zpočátku se ve vedení operace střídaly jednotlivé země v rotacích po šesti měsících. Poté, co ve vedení byla nejprve Velké Británie, Turecko, a následně Německo s Nizozemím, převzala od 11. října 2003 vedení operace Severoatlantická aliance. Aliance se stala zodpovědnou za velitelství, koordinaci, plánování a zabezpečení. Převzetí zodpovědnosti NATO představovalo ukončení opakujícího se problému s hledáním státu, který by byl ochoten vedoucí funkci převzít. Tím byla zároveň zaručena kontinuita a byla otevřena možnost pro větší zapojení malých států do této operace.¹⁰⁸

AČR se do operací ISAF zapojuje prostřednictvím několika dílčích operací. České provinční rekonstrukční týmy se vyznačují především humanitárními operacemi. Jedná se hlavně o polní nemocnice, chirurgický tým, vojenskou policii, chemické jednotky a jednotky mající na starosti zabezpečení. Jedná se tedy zatím o čtyři dílčí operace AČR (viz níže). AČR se realizovala v misi ISAF od května 2002 do února 2003 vysláním kontingentu polní nemocnice. Významnou účast dále představovalo čtyřměsíční působení ve vedoucí funkci provozu a zabezpečení mezinárodního kábulského letiště. Od prosince 2007 do března 2009 zabezpečovali čeští vojáci bezpečnost nizozemské základny Camp Hadrian v provincii Uzurgán. A zatím posledním působením českého rekonstrukčního týmu byl pobyt polní nemocnice, chemické jednotky,

---

¹⁰⁷ Severoatlantická aliance, strategická vize ISAF. Dostupné online: http://www.nato.int/cps/en/natolive/official_texts_8444.htm citováno 13. 4. 2011.

¹⁰⁸ Afghanistan international security assistance force, dostupné online: <http://www.isaf.nato.int/history.html> citováno 13. 4. 2011.

vojenské policie a vrtulníkové jednotky na kábulském letišti od dubna 2007 do prosince 2008. Nyní bude následovat popis těchto operací:

Poprvé se jednotky AČR zapojily do operace ISAF v květnu 2002, kdy byl do Afghánistánu vyslán kontingent skládající se z 6. polní nemocnice, čtyř ochrany a skupiny Vojenské policie v počtu 269 osob. První proměnnou tedy tvoří počet 269 v roce 2002. Celý kontingent byl pod přímým velením mezinárodních jednotek ISAF. Od ledna 2003 zde působil také polní chirurgický tým skládající se z 11 příslušníků. Čeští vojáci zde v první etapě skončili 13. února 2003.¹⁰⁹ V roce 2003 tvoří první proměnnou počet 11 vojáků.

Další českou významnou účastí ve vojenských operacích na území Afghánistánu bylo čtyřměsíční působení ve funkci lead nation na kábulském letišti (Kabul International Airport - KAIA). Jednalo se o historicky první nasazení AČR ve vedoucí roli na území Afghánistánu. Na kábulském letišti nicméně čeští vojáci působili v omezené míře již od března 2004. Jejich úkolem byla především spolupráce s ostatními kontingenty při zajišťování bezpečnosti letiště, ale také meteorologické a ženíjní zabezpečení a likvidace nevybuchlé munice. Významné pro ně bylo převzetí velení v prosinci 2006. S tím jim začaly nové a náročnější úkoly, kde se projevila schopnost a profesionalita AČR. Velitelství NATO na KAIA odpovídalo za komplexní zabezpečení letiště, tedy zajištění provozu letiště ve prospěch mezinárodních vojenských operací a civilního letového provozu. Pod české velení zde spadalo přibližně 500 vojáků a specialistů na letový provoz z 20 členských států NATO. AČR zde byla zastoupena v počtu 67 příslušníků. První proměnná je od konce roku 2006 do první poloviny roku 2007 tvořená počtem 67 vojáků.

Od konce roku 2007 do března 2009 působil v afghánské provincii Uzurgán 63 příslušníků AČR. Jejich úkolem bylo střežit nizozemskou základnu Camp Hadrian. Čeští vojáci zde působili společně se 400 dalšími nizozemskými

---

¹⁰⁹ ISAF - mírová operace (nemocnice), od 24/4 2002 do 28/1 2003, Afghánistán, 269 příslušníků, dostupné online: <http://www.mise.army.cz/scripts/detail.php?id=3710>, Citováno 18. 4. 2011.

a francouzskými kolegy. Hlavním úkolem jednotky bylo zajištění vstupu na základnu a její ochrana a obrana z venku. Dalším úkolem bylo také zabezpečení prostoru pro přistávání vrtulníků. Česká jednotka byla pro tyto úkoly mimo jiné vybavena dvěma vozidly s lafetovanými kulomety a ručními zbraněmi (např. dýmavnice apod.) Tato strážní jednotka byla zodpovědná také za koordinaci činnosti s příslušníky Afghan Security Guard (ASG) a dovoz materiálu na jejich základny, které se nacházely přibližně do 10 km od základny Camp Hadrian.¹¹⁰ První proměnná představuje od ledna do března 2009 počet 63 vojáků.

Od dubna 2007 do prosince 2008 působil na již výše zmiňovaném letišti v Kábulu 5. kontingent české polní nemocnice, chemický odřad, meteorologická jednotka a vojenská policie. 5. kontingent byl tvořen především příslušníky 7. polní nemocnice, zástupci velitelství nemocniční základny, 6. polní nemocnice, fakulty vojenského zdravotnictví a ostatních složek vojenské služby. Dohromady kontingent představoval počet 105 osob, z toho 13 příslušníků tvořilo chemickou jednotu a 76 příslušníků tvořilo polní nemocnici. Dále zde byli přítomni tři příslušníci vojenské policie, osm členů skupiny OMLT (Operational Mentoring Liaison Team) a skupina čtyř až pěti meteorologů, kteří se zapojovali do řízení vzdušných operací. Nakonec podkapitoly je nutné opět zdůraznit proměnnou: první proměnná tedy tvoří počet 105 vojáků od dubna 2007 do prosince 2008.

Hlavními operačními úkoly této polní nemocnice bylo poskytování zdravotnického zabezpečení spojeneckým vojákům působícím v prostorách KAIA, převoz pacientů, vytváření výjezdních týmů pro případ hromadných ztrát, vykonávání preventivní a veterinární péče a podílení se na vzdělávání a výchově personálu afghánské armády a bezpečnostních sil. Co se týče protichemického odřadu, jeho jednotku tvořili profesionálové vyčlenění z 311. praporu radiální chemické a biologické ochrany z Liberce. Náplní jejich práce bylo vykonávání vysoce specifických úkolů, které se týkaly chemického zabezpečení, respektive

---

¹¹⁰ Mise ISAF – český kontingent v provincii Uzurgán, dostupné online: <http://www.mise.army.cz/scripts/detail.php?id=11451> citováno 13. 4. 2011.

vyhodnocování radiační, biologické a chemické situace a identifikace radioaktivních a toxických látek. Co se týče skupiny OMLT, tu tvořila skupina pilotů a techniků, jejichž úkolem bylo cvičit příslušníky afghánských ozbrojených sil v údržbě a pilotáži vrtulníků Mi-17 a Mi24. Tyto stroje byly z vlastnictví AČR předány vládě Afghánistánu jako dar. Co se týče meteorologické skupiny, ta pracovala v nepřetržitém směnném provozu a měla za úkol zajistit meteorologické zabezpečení vzdušných i pozemních operací ISAF. Taktéž měla za úkol vzdělávat afghánské meteorology. Poslední jednotkou, která se v této dílčí operaci realizovala, byla vojenská policie, která zabezpečovala ochranu osob kontingentu, zejména při přesunech mimo základnu letiště. Dále zajišťovala pořádkovou službu a kontrolu zákonů, nařízení a rozkazů.¹¹¹

ČR se významně zapojovala v Afghánistánu také činností PRT týmů (Provin). V afghánské provincii Lógar byla zahájena činnost českého týmu 19. března 2008 a zatím stále trvá. V současné době zde operuje již 7. jednotka AČR společně s civilními experty. Od června byl změněn název z „kontingent“ na „jednotka AČR PRT ISAF“. Jednotka se skládá z vojenské a civilní části, celkem je tvořena 293 příslušníky.¹¹² Vojenská složka českého PRT týmu je tvořena vojáky ze 43. výsadkového mechanizovaného praporu z Chrudimi. Doplněna je specialisty z další 28 útvarů a zařízení AČR. Vojenská složka má za úkol likvidovat nevybuchlou munici a výbušniny. Co se týče civilní složky, tu tvoří skupina odborníků, kteří se podílejí na realizaci rekonstrukčních projektů.¹¹³ V roce 2009 byla civilní složka tvořena deseti civilními experty, kteří se zabývali rekonstrukčními činnostmi v oblastech školství, zemědělství, zdravotnictví, vodohospodářství, zdravotnictví, bezpečnosti, infrastruktury a podpory

---

¹¹¹ Více viz ISAF Polní nemocnice a chemický odřad – do prosince 2006. dostupné online: <http://www.mise.army.cz/scripts/detail.php?id=12573> citováno 13. 4. 2011.

¹¹² Současné mise, Afghánistán, Lógar PRT (ISAF) <http://www.mise.army.cz/aktualni-mise/afghanistan-logar/afghanistan-logar-prt-isaf-15924/>, citováno 23. 3. 2012

¹¹³ Armáda ČR, Afghánistán, Lógar PRT (ISAF), dostupné online: <http://www.mise.army.cz/aktualni-mise/afghanistan-logar/afghanistan-logar-prt-isaf-15924/> Citováno 12. 4. 2011.

nezávislých médií a práv žen.¹¹⁴ První proměnná je tedy 293 vojáků od roku 2008 do roku 2012.

Celkové náklady na misi ISAF – druhá proměnná - byly následující v těchto letech (v tisících Kč):

2003 - 133 119 (6. polní nemocnice)

2004 - 27 523

2005 - 113 418

2006 - 142 495

2007 - 462 755

2008 - 1 624 886

2009 - 1 884 809

2010 - 931 895¹¹⁵

Údaj za rok 2011 není zatím znám.

---

¹¹⁴ MZV ČR 2010: Zpráva o zahraniční politice ČR 2009. MZV ČR 2010. Str. 110.

¹¹⁵ Údaje převzaty z: Rezortní rozpočet. dostupné online <http://www.mocr.army.cz/finance-a-zakazky/resortni-rozpocet/resortni-rozpocet-5146/>, citováno 21. 3. 2012

7.4.3. Význam mise a k čemu přispěla

Zapojení prostředků MO ČR je v současné době plně v souladu se strategií NATO (Comprehensive Strategic Political Military Plan, CSPMP), která se opírá o tři pilíře: podpora rekonstrukce a obnovy země, výstavba afghánských bezpečnostních sil a podpora nasazených sil (zejména vrtulníkové jednotky). Co se týče PRT týmů v Lógaru, českým civilním expertům se podařilo dokončit řadu projektů mj. v oblastech školství, zdravotnictví, bezpečnosti, dopravní infrastruktury, vodohospodářství a možnosti využití energie.¹¹⁶ O úspěchu, respektive neúspěchu ISAF i operace Trvalá svoboda existují ve společnosti protichůdné názory. Ačkoliv v Afghánistánu přetrvává řada prakticky neřešitelných problémů, faktem je, že byla v roce 2008 vybudována řada nových afghánských institucí, byly vytvořeny potřebné orgány státní správy, na přelomu let 2003 – 2004 byla schválena ústava, poté proběhly prezidentské volby a v roce 2005 parlamentní a provinční volby. Co se týče voleb, ty byly Americko-Afghánským managementem voleb pokládány za úspěch, především díky tomu, že ozbrojené složky Talibanu jejich průběh nenarušily.¹¹⁷

Celý program byl realizován na základě plánu pro rekonstrukci země tzv. Afghanistan Compact (AC), na jehož plnění dohlížely právě jednotky ISAF.¹¹⁸ Jako úspěch se dá označit zapojení sousedských zemí Afghánistánu do boje proti terorismu – v červnu 2009 navštívil pákistánský prezident poprvé velitelství NATO v Bruselu a vyjádřil podporu boje proti terorismu, což bylo realizováno vysláním pákistánských jednotek do boje s Talibanem. Podél pákistánské hranice dochází také k otevírání pohraničních koordinačních center a byla otevřena tzv. Tripartitní komise pro jednání mezi ISAF, ANSF a pákistánskou armádou. Byla

---

¹¹⁶ MZV 2010: Perspektivy české účasti České republiky na stabilizaci Afghánistánu. MZV ČR 2010.

¹¹⁷ Ghufuran, N., 2005: Afghanistan in 2005: The Challenges of Reconstruction, in Asian Survey, Vol. 46, No. 1 (January/February 2006), 86, University of California Press 2005, Dostupné online: <http://www.jstor.org/stable/10.1525/as.2006.46.1.85>, citováno: 21. 4. 2011

¹¹⁸ Parlament ČR, Senát, 2010: Návrh na působení sil a prostředků rezortu MO v zahraničních operacích v letech 2011 a 2012 s výhledem na rok 2013.

také otevřena tzv. severní zásobovací cesta ISAF přes Rusko.¹¹⁹ Podle závěrů mezinárodní konference v Kábulu, by měly afghánské bezpečnostní složky převzít odpovědnost za bezpečnost v jednotlivých provinciích do roku 2014.¹²⁰ Vzhledem k přetrvávajícím problémům není rozumné, aby se začalo stahovat k určitému datu. Vyřešení afghánské otázky je otázka generací.¹²¹ Problémem může být to, že rekonstrukce Afghánistánu s sebou přináší prvky západních hodnot - což nemusí být v islámské společnosti dobře přijato. Na závěr je možné konstatovat, že intervence (v tomto případě zdánlivá porážka Talibanu) je snazší, než následná stabilizace konfliktu a post-konfliktní rekonstrukce. Cílem by mělo být situaci stabilizovat do té míry, že ani po odchodu intervenčních vojsk se současné problémy zpátky nevrátí. To bude zajisté vyžadovat ještě nemalé úsilí.

AČR v Afghánistánu jednoznačně prokázala, že prošla během svého vývoje řadou významných reforem a že je schopna účinně a spolehlivě spolupracovat po boku svých spojenců na profesionální úrovni. Vysílání českých vojáků do mise ISAF se dá chápat spíše jako dodržení aliančních závazků, než hledání konkrétních národních zájmů v Afghánistánu. Faktem je, že pokud došlo po útocích 11. září 2001 k naplnění článku 5 Washingtonské smlouvy a jednotlivé členské státy Aliance tento fakt uznaly, navzdory různým polemikám (byť i oprávněným), je nyní na nich, aby „*podnikly takovou akci, jakou budou považovat za nutnou, včetně použití ozbrojené síly s cílem obnovit a udržet bezpečnost Severoatlantické aliance*“.¹²²

---

¹¹⁹ MZV ČR 2010: Zpráva o zahraniční politice ČR 2009. MZV ČR 2010. Str. 109.

¹²⁰ Balcar, J., 22. 7. 2010: Mezinárodní konference o Afghánistánu, Literky.cz, dostupné online: <http://www.literarky.cz/svet/88-svet/2587-mezinarodni-konference-o-afghanistanu> Citováno 12. 4. 2011.

¹²¹ Rozhovor s Rod Thorntonem, Afghánské síly se rozplynou, až půjde do tuhého, míní expert. 28. 12. 2010. Natoaktual http://www.natoaktual.cz/afghanske-sily-se-rozplynou-az-pujde-do-tuheho-mini-expert-na-konflikty-1ao-/na_zpravy.asp?c=A110103_160755_na_zpravy_m02 Citováno 13. 4. 2011.

¹²² Washingtonská smlouva, dostupné online: http://www.natoaktual.cz/na_summit.asp?y=na_summit/washingtonskasmlouva.htm. Citováno 16. 3. 2011

8. Závěr

Na závěr je vhodné zopakovat úvodní tezi - tedy prokázat pomocí kvantitativních ukazatelů - materiálního a personálního zapojení prostředků AČR v zahraničních misích NATO, že zapojení ČR slábne. Nyní je na místě obě proměnné zhodnotit a zařadit do časové posloupnosti. Nejprve bude zhodnocena druhá proměnná, tj. finanční náklady vynaložené na realizaci misí. Podle zjištěných údajů (viz výše) nelze tezi potvrdit, spíše naopak – je evidentní, že finanční náklady stoupají.

Co se týče první proměnné, tady z výše uvedeného vyplývá, že bezprostředně po vstupu ČR do NATO bylo do zahraničí vysíláno vojáků více. Postupem doby však je do misí vysíláno vojáků méně, než z počátku zkoumaného období. Jak je však vidět, vyšší počet vojáků neznamena navýšení finančních výdajů. I když se počet vojáků v posledních letech navýšil v posledních letech v misi ISAF, z Balkánského poloostrova se jednotky AČR naopak stahují. K těmto závěrům se nabízí různá vysvětlení. Nižší počet vojáků může znamenat profesionalizaci armády, změnu způsobu vykonávání svěřených úkolů, nebo změnu způsobu boje. Nabízí se také možnost, že bezpečnostní situace se lepší (zejména na Balkáně) a tudíž už není potřeba vysílat do zahraničí tolik vojáků, nebo že ČR už nechce plnit alianční závazky v takové míře. Vyšší finanční náklady mohou například znamenat, že AČR modernizuje svou techniku, je tedy zapotřebí vyšších nákladů. Tyto úvahy však nejsou cílem kvantitativního výzkumu a nelze takové závěry jednoznačně vyvozovat, respektive nelze z kvantitativního výzkumu vyvozovat kvalitativní závěry. Cílem práce bylo ověřit pomocí kvantitativních ukazatelů, že zapojení Armády České republiky v zahraničních misích NATO slábne. Jisté je to, že personální zapojení slábne, zatímco materiální zapojení se zvyšuje. Mise se tedy zdražují nezávisle na počtu vyslaných vojáků.

Dále je vhodné uvést obecné informace vycházející z popisu misí. AČR, respektive ČSLA prošla od roku 1989 složitým vývojem. Bylo dosaženo

významných cílů zahraniční a politicko-bezpečnostní politiky. Tyto cíle představoval zejména vstup ČR do Severoatlantické aliance a do EU. Významný byl také přechod k profesionální armádě. Plně profesionální armáda, ve smyslu zrušení branné povinnosti funguje od konce roku 2004. Realizace výše uvedených cílů představuje úspěšné začlenění AČR do západních politicko-bezpečnostních struktur. ČR, jakožto relativně malý stát, se vzhledem ke svým relativně omezeným vojenským, bezpečnostním, ekonomickým a politickým schopnostem zapojuje do bojových operací v rámci mezinárodních organizací. Za hlavního garanta mezinárodní bezpečnosti je považováno NATO. Současně je NATO organizací, která slouží k prosazování bezpečnostně-politických zájmů ČR. Nicméně zásadní význam má z hlediska obranné politiky i členství v OSN. Vzhledem k velikosti armády se dá říci, že z pohledu NATO je česká účast v zahraničních vojenských misích dostatečná. Mise tedy jednoznačně reflektují vývoj bezpečnostní situace po roce 1989. ČR dokázala svou účastí v misích, že je plnohodnotným spojencem západních zemí a že dokáže být vedoucí zemí některých operací (viz ČR ve funkci lead nation na Kábulském mezinárodním letišti). Symbolem profesionální armády, disponující nejmodernější technikou, byla mise Air policing v Pobaltí, kde čeští letci čtyři měsíce střežili vzdušný prostor spojeneckých zemí. Vzhledem k jejímu úspěchu budou jednotky AČR v roce 2012 do Pobaltí vyslány znovu. Čeští vojáci se od roku 1991 úspěšně zúčastňovali prakticky všech hlavních vojenských operací vedených euroatlantickými bezpečnostními organizacemi - česká účast začala v roce 1991 účastí ve válce v Perském zálivu, během poloviny devadesátých let byly české jednotky nasazeny na Balkánském poloostrově a po září 2001 byly české jednotky aktivně vysílány do Afghánistánu a Iráku. Jedinými bojovými operacemi byly mise Pouštní štít/pouštní bouře a operace Trvalá svoboda. Co se týče otázky smyslu vysílání prostředku MO do zahraničí – zde ČR jednoznačně dbá na udržování celistvosti a funkčnosti Severoatlantické Aliance a utužování transatlantických vazeb. Účast AČR v zahraničních misích je tedy ztvárněním strategických bezpečnostních zájmů České republiky.

9. Příloha

	NÁZEV	POČET	KDO	KDY
1.	POUŠTNÍ BOUŘE Osvobozovací operace	200	ČSLA	1990 - 1991 Kuvajt
2.	UNGCI Humanitární operace	320	AČR	1991 - 2003 Irák
3.	UNPROFOR Mírová mise	2250	ČSLA AČR	1992 - 1995 Země bývalé Jugoslávie
4.	UNCRO Mírová mise	750	AČR	3/1995 - 1/1996 Chorvatsko - Krajina
5.	UNTAES Mise - polní nemocnice	100	AČR	1/1996 - 1/1998 Chorvatsko - Vých. Slavonie
6.	IFOR, SFOR, SFOR II Mírová operace	6300	AČR	1996 - 12/2001 Bosna a Hercegovina, Chorvatsko
7.	AFOR 6. polní nemocnice	100	AČR	1999 Albánie + Turecko (zemětřesení)
8.	KFOR Mírová operace	3070	AČR	1999 - 2/2002 Kosovo
9.	ESSENTIAL HARVEST (TFH) Mírová operace	120	AČR	8 - 10/2001 Makedonie
10.	KFOR Česko-slovenský prapor	2400	AČR	2/2002 - 7/2005 Kosovo
11.	KFOR brigáda a úkolové uskupení Střed	3070	AČR	od 2005 Kosovo
12.	SFOR Velitelství + civilní spolupráce	42	AČR	2002 - 12/2004 Bosna a Hercegovina
13.	TRVALÁ SVOBODA Protiteroristická operace	612	AČR	3/2002 - 6/2003 Kuvajt
14.	ISAF Mírová operace - (6. a 11. polní nemocnice)	269	AČR	4/2002 - 1/2003 Afghánistán
15.	ISAF Polní chirurgický tým	11	AČR	1/2003 - 4/2003 Afghánistán
16.	IZ SFOR Kontingent 7. polní nemocnice	526	AČR	4/2003 - 12/2003 Irák, Basra
17.	IZ SFOR (MNF - I) Kontingent Vojenské policie	1273	AČR	12/2003 - 12/2006 Irák, Shaibah
18.	CONCORDIA operace EU	2	AČR	4/2003 - 12/2003 Makedonie
19.	ISAF EOD + meteo Letiště Kábul	350	AČR	od 3/2004 - 3/2007 Afghánistán
20.	TRVALÁ SVOBODA - 2004 601. skss	120	AČR	3 - 8/2004 Afghánistán
21.	WINTER RACE	29	AČR	Pákistán

	NÁZEV	POČET	KDO	KDY
	humanitární operace NATO v Pákistánu			
22.	TRVALÁ SVOBODA - 2006 operace NATO v Afghánistánu	120	AČR	Afghánistán
23.	ALTHEA Operace Evropské unie Bosna a Hercegovina	400	AČR	Bosna a Hercegovina 2.12.2004-26.6.2008
24.	MNF I Operace koalice mnohonárodních sil - Irák	423	AČR	-12/2008 Irák
25.	KAIA - ISAF Polní nemocnice na kábulském mezinárodním letišti KAIA	658	AČR	4/2007-12/2008 Afghánistán
26.	Výcviková mise NATO v Iráku - NTM - I	4	AČR	ukončena 28. 2. 2009
26.	Mise ISAF Uruzgán Ochrana a obrana obvodu nizozemské základny Camp Hadrian	200	AČR	ukončena 20. 3. 2009
27.	Operace Evropské unie "EUFOR" Čad (http://consilium.europa.eu)	2	AČR	ukončena 15. 3. 2009
28.	AIR POLICING 2009 Litva	2 x 75	AČR	ukončena 1. 9. 2009
29.	TRVALÁ SVOBODA - 2008-2009 Afghánistán	3 x 100	AČR	2008 - 2009
	Stav k lednu 2011			

10. Seznam pramenů a literatury

10.1. Knižní a časopisecké zdroje

21. *zTL Čáslav*, MO Praha 2010. Str. 9.

Agentura vojenských informací a služeb, 2002: *Čeští vojáci v Bosně a Hercegovině v mírových operacích pod vedením NATO*. MO ČR, Praha 2002.

Butler, Ch., 11. 4. 2006: *Nato Air policing: Past, present and future roles*, Maxwell Air Force Base, Alabama, 2006.

Buzan, B., Waever, O., De Wilde, J.: *Bezpečnost: nový rámec pro analýzu*. Brno 2005.

Doktrína AČR, MO Praha 2010

Flight international, 8-9. Června 2009.

Janošec, J. a kol.: *Bezpečnostní prostředí České republiky 2005 – 2025*. In: *Bezpečnost a obrana České republiky 2015 – 2025*. MO ČR, 2005.

KARÁSEK, T., 2010: *Česká republika a zahraniční vojenské operace: formování politického konsensu v letech 1999-2009*. *Mezinárodní vztahy*. 2010, roč. 45, č.4.

Lang, P.: *Dvojí nasazení*, in *A-report*, MO Praha 2009

Lang, P: 15. 6. 2009, *Premiéra s dílčími reprízami*, in *A-report*, MO Praha 2009. Str. 8.

Lang, P: 21. 9., *Baltic Air Policing: Splněno*, in *A-report*, MO Praha 2009. Str. 9.

Lang, P: *České gripeny nad Pobaltím*, in *A-report*, MO Praha 2009. Str. 4 – 5.

MO ČR, 2009: *Perspektivy účasti české republiky na stabilizaci Afghánistánu 2010 – 2012*. Praha, 2009.

MZV ČR 2010: *Zpráva o zahraniční politice ČR 2009*. MZV ČR 2010.

Parlament ČR, Senát, 2009: *Návrh usnesení Senátu Parlamentu České republiky ze schůze dne 2009 k Informaci o nasazení sil a prostředků rezortu Ministerstva obrany v zahraničních operacích v roce 2008*.

Parlament ČR, Senát, 2010: *Návrh na působení sil a prostředků rezortu MO v zahraničních operacích v letech 2011 a 2012 s výhledem na rok 2013.*

PECKA, J., *Odsun sovětských vojsk z Československa 1989–1991 (Dokumenty)*, Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, Praha, 1996.

PSP ČR: *Předkládací zpráva pro Poslaneckou sněmovnu a Senát Parlamentu České republiky. Vyhodnocení nasazení jednotek Armády České republiky v operacích JOINT FORGE na území Bosny a Hercegoviny a JOINT GUARDIAN na území SRJ – provincie Kosovo za období leden – červen 2000.*

Rašek, A.: Nelehká přeměna armády a zdroj bezpečnostní politiky. *Bezpečnostní politika ČR – výzvy a problémy.* in *Sborník statí ke konferenci 15 let vývoje bezpečnostní politiky a armády v Československu a České republice.*

Roušar, P.: *Česká republika a její profesionální armáda.* MO ČR, Praha 2006.

Stýskalíková, V., Smekal, H. a kol., 2004: *Analýza hlavních bezpečnostních problémů Srbska a Černé Hory a prognóza jejich vývoje do budoucna.* in *Zahraniční a bezpečnostní politika vybraných zemí Balkánu.* Brno, 2004.

Transformace, prosperita a bezpečnost v multilaterálním rámci: Koncepce české zahraniční politiky 2011-2017. Asociace pro mezinárodní otázky Institut pro evropskou politiku, EUROPEUM, Praha 2011.

Tůma, M., Janošec, J., Procházka, J.: *Obranná politika Československé a České republiky (1989-2004)*, MO ČR, Praha 2009.

Závěšický, J.: *Dokonalá bouře: NATO, žije?* in *Mezinárodní politika.* 3/2009 ze schůze dne 2009. *K informaci o nasazení sil a prostředků rezortu Ministerstva obrany v zahraničních operacích v roce 2008*

10.2. Internetové odkazy

About ISAF, history: dostupné online: [Http://www.isaf.nato.int/history.html](http://www.isaf.nato.int/history.html)

Afghánistán Šarana (HELI UNIT ISAF) - 5. jednotka,

<http://www.mise.army.cz/aktualni-mise/afghanistan-sarana/afghanistan-sarana-heli-unit-isaf-15554/>

Afghánistán, Lógar, MO ČR, dostupné online:

<http://www.mise.army.cz/aktualni-mise/afghanistan-logar/afghanistan-logar-prt-isaf-15924/>

Agentura vojenských informací a služeb, 2002: *Čeští vojáci v Bosně a Hercegovině v mírových operacích pod vedením NATO*. MO ČR, Praha 2002.

Armáda ČR, Afghánistán, Lógar PRT (ISAF), dostupné online:

<http://www.mise.army.cz/aktualni-mise/afghanistan-logar/afghanistan-logar-prt-isaf-15924/>

Armáda ČR, Afghánistán, Lógar PRT (ISAF), dostupné online:

<http://www.mise.army.cz/aktualni-mise/afghanistan-logar/afghanistan-logar-prt-isaf-15924/>

Balcar, J., 22. 7. 2010: Mezinárodní konference o Afghánistánu, Literarky.cz, dostupné online: <http://www.literarky.cz/svet/88-svet/2587-mezinarodni-konference-o-afghanistanu>

Bezpečnostní strategie ČR, Praha, 2003. Dostupné online:

Bureš, O.; Dušková, L (2007): *Čeští vojáci a operace na udržení míru OSN*, Obrana a strategie, č. 2, s. 53-71, on-line verze:

<http://www.defenceandstrategy.eu/cs/aktualni-cislo-2->

Co je air policing? Natoaktual, dostupné online: http://www.natoaktual.cz/co-je-air-policing-0md-/na_projekty.asp?c=A090616_135520_na_cr_m02

Česko posílá vojáků do misí dost, nemusí se stydět, míní experti, Natoaktual 22. 10. 2010. Dostupné online: http://www.natoaktual.cz/cesko-posila-vojaku-do-misi-dost-nemusi-se-stydet-mini-experti-p7f-/na_cr.asp?c=A101022_225255_na_cr_m02

Ghufran, N., 2005: Afghanistan in 2005: The Challenges of Reconstruction, in Asian Survey, Vol. 46, No. 1 (January/February 2006), 86, University of California Press 2005, Dostupné online:

[http://www.jstor.org/stable/10.1525/as.2006.46.1.85,](http://www.jstor.org/stable/10.1525/as.2006.46.1.85)

Historie zahraničních misí, Web MO ČR. Dostupné online:
<http://www.mise.army.cz/historie-misi/historie-zahranicnich-misi-3699/>

Idnes.cz, online rozhovor, *Velitel českých stíhačů v Pobaltí odpovídal online*. 25. 6. 2009, dostupné online: <http://zpravy.idnes.cz/velitel-ceskych-stihacu-v-pobalti-odpovi-on-line-fu8-/odpovedi.asp?t=MIKA2>
 ISAF - mírová operace (nemocnice), od 24/4 2002 do 28/1 2003, Afghánistán, 269 příslušníků, dostupné online:
<http://www.mise.army.cz/scripts/detail.php?id=3710>

ISAF, Natoaktual,
http://www.natoaktual.cz/na_zpravy.asp?y=na_zpravy/mise_isaf.htm
 Jednou větou, MO ČR, Dostupné online:
<http://www.mise.army.cz/scripts/detail.php?pgid=44>
 Jireš, J. 2011: *Aktualizace Bezpečnostní strategie ČR: formalita, nebo příležitost?* 21. 2. 2011. Dostupné online: http://www.natoaktual.cz/aktualizace-bezpecnostni-strategie-cr-formalita-nebo-prilezitost-1d3-/na_analyzy.asp?c=A110221_154732_na_analyzy_m02
 KFOR – mírová operace. 1999 - 2/2002, Kosovo,
<http://www.mise.army.cz/scripts/detail.php?id=3709>

KFOR II - Česko-slovenský prapor, od 2/2002, Kosovo, 2 400 příslušníků
<http://www.mise.army.cz/scripts/detail.php?id=3711>

Kontingent AČR, Air policing 2009, Litva, Dostupné online:
<http://www.mise.army.cz/scripts/detail.php?id=13790>

Mise ISAF – český kontingent v provincii Uzurgán, dostupné online:
<http://www.mise.army.cz/scripts/detail.php?id=11451>

Mise KFOR, MO ČR dostupné online: <http://www.mise.army.cz/aktualni-mise/kosovo/kosovo-kfor-15559/>

MZV ČR 2001: Zpráva o zahraniční politice ČR. Dostupné online:
www.mzv.cz/public/fb/fe/d5/13970_14945_Zahr.pol._I.doc

Natoaktual, České stíhačky střeží pobaltí, letcům začala první zahraniční mise od konce války. Dostupné online http://www.natoaktual.cz/ceske-stihacky-strezi-pobalti-letcum-zacala-prvni-zahranicni-mise-od-valky-16g-/na_cr.asp?c=A090504_090041_na_cr_m02

Nový šéf NATO vytyčil priority: Afghánistán a Moskvu. Radar nezmínil, ihned.cz, http://eregal.ihned.cz/c3-37965200-10A000_d-novy-sef-nato-vytycil-priority-afghanistan-a-moskvu-radar-nezminil

Operace EBOP, Euroactiv, 9. 9. 2005: <http://www.euractiv.cz/bezpecnost-a-spravedlnost0/link-dossier/operace-ebop>

Operation Joint Guard. 10. dubna 2008. Dostupné online: <http://planken.org/balkans/sfor/operation-joint-guard/organization/non-nato-forces>

Pozorovatelské mise, Armáda ČR: Dostupné online: <http://www.mise.army.cz/aktualni-mise/pozorovatelske-mise/pozorovatelske-mise-6393/>

Rotace příslušníků velení KFOR. Dostupné online: <http://www.mise.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/rotace-prislusniku-velitelstvi-kfor-51799/>

Rozhovor s Alexandrem Vondrou, army.cz. Dostupné online: <http://www.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/ceska-republika-slavi-12-let-v-nato--obraz-vojaka-se-zmenil-52703/>

Rozhovor s Rod Thorntonem, Afghánské síly se rozplynou, až půjde do tuhého, míní expert. 28. 12. 2010. Natoaktual http://www.natoaktual.cz/afghanske-sily-se-rozplynou-az-pujde-do-tuheho-mini-expert-na-konflikty-1ao-na_zpravy.asp?c=A110103_160755_na_zpravy_m02

Server Planken.org, 24. 7. 1997. Operation Joint Guard. Dostupné online: <http://planken.org/balkans/sfor/operation-joint-guard>

Severoatlantická aliance, strategická vize ISAF. Dostupné online: http://www.nato.int/cps/en/natolive/official_texts_8444.htm

Shrnutí fakt ke kauze Gripen in Parlamentní listy, 2.2.2010 dostupné online: <http://www.parlamentnilisty.cz/parlament/162467.aspx>,

Urbanovská, J.: 4. 5. 2009: Mise nováčků po deseti letech členství v NATO. *Natoaktual*, dostupné online: http://www.natoaktual.cz/mise-novacku-po-deseti-letech-clenstvi-v-nato-fn9-na_analyzy.asp?c=A090504_090638_na_analyzy_m02

Usnesení vlády České republiky ze dne 11. prosince 1996 č. 641. Dostupné online: <http://racek.vlada.cz/usneseni/usnweb.nsf/0/9DC9DA60E62F0FD9C12571B6006CF430>,

Ústavy České republiky dostupné online: <http://www.psp.cz/docs/laws/constitution.html>

Více viz ISAF Polní nemocnice a chemický odřad – do prosince 2006. dostupné online: <http://www.mise.army.cz/scripts/detail.php?id=12573>

Vláda České republiky, Setkání premiéra Mirka Topolánka s prezidentem Litvy Valdusem Adamsukem, dostupné online: <http://www.vlada.cz/cz/media-centrum/tiskove-konference/navsteva-litevskeho-prezidenta-55865/tmplid-47/>

Vláda musí zapomenout na hladké navýšení vojáků v Afghánistánu. Lidovky.cz, 23. 10. 2010, Dostupné online: http://www.lidovky.cz/vlada-musi-zapomenut-na-hladke-navyseni-vojaku-v-afghanistanu-p6w-/ln_domov.asp?c=A101023_180538_ln_domov_spa

Vládní návrh na působení sil a prostředků rezortu MO v letech 2011 a 2012 s výhledem na rok 2013. Dostupné online: <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=64475>

Washingtonská smlouva, verze v českém jazyce, dostupné online: http://www.natoaktual.cz/na_summit.asp?y=na_summit/washingtonskasmlouva.htm.

Dostupnost všech internetových odkazů byla ověřena k 20. 4. 2012.

11. Resumé

The operations of nation's army are discussed issue in the Czech politic area. It has become sometime the issue with is used for a struggle between politic parties. This issue is at least the big instrument how to realize the foreign policy of the state and states know it very well and they do it. Czech Republic realizes this policy through international organization especially North Atlantic Treaty Organization.

This bachelor thesis is presenting the operation of the Armed forces of the Czech Republic especially mission KFOR, SFOR, ISAF and Air policing in the Baltic area. In the thesis there are described the relations Czech republic with security organizations, especially with NATO. For the easier understanding there are presented Czech security interests and the development of the Czech armed force since year 1989.

12. Seznam zkratk

AČR – Armáda České republiky

AFOR – Albanian forces

AP – Air policing

APEVAL - Air policing Evaluation - Vyhodnocení přípravy na misi Baltic air policing

ASR – Armáda Slovenské republiky

BaH – Bosna a Hercegovina

CAOC - Combined Air Operation Centre – Centrum řízení vzdušných operací NATO

CIMIC – Civil military Cooperation – Civilní vojenská spolupráce

ČR – Česká republika

ČSFR – Československá federativní republika

ČSLA – Československá lidová armáda

EU – Evropská unie

EUFOR - European union forces – Ozbrojené složky Evropské unie

ICTY – Interantional security tribunal fo Mezinárodní trestní tribunál pro bývalou Jugoslávii

IFOR – Implementation Force

ISAF – International Security Assistance Force Afganistan

IZ SFOR - Iraqi Stabilisation Forces

KAIA ISAF- Kabul International Airport International Security Assistance Force Afganistan

KBSE – Konference pro bezpečnost a spolupráci v Evropě

KFOR – Kosovo forces

KPC – Kosovo Protection Force – Kosovský ochranný sbor

KSF – Kosovo Security Force - Kosovský bezpečnostní sbor

MNF I - Multinational Forces Iraq

MO ČR – Ministerstvo obrany České republiky

NATINADS - NATO Integrated Air Defence System – Integrovaný systém protivzdušné obrany NATO

NATO – North Atlantic treaty organization - Severoatlantická aliance

OFP – Operation Enduring freedom – operace Trvalá svoboda

OHR - Úřad vysokého představitele OSN

OSN – Organizace spojených národů

PfP – Partnership for peace - Partnerství pro mír

PIC – Peace Implementation Council

PR – Public relations

PRT – Provincial reconstruction team – Provinční rekonstrukční týmy

QRA - Quick reaction alert – systém rychlé reakce

SFOR – Stabilisation force

SFOR – Stabilization forces

SRJ – Spolková republika Jugoslávie

SSSR - Svaz sovětských socialistických republik

TACEVAL - Tactical Evaluation – Taktické vyhodnocení přípravy na misi

UNCRO - United Nations Confidence Restoration Operation

UNGCI - United Nations Guards Contingent in Iraq

UNHCR - Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky

UNPROFOR – United Nations Protection Force

UNTAES - United Nations Transitional Authority in Eastern Slavonia,

ZHN – zbraně hromadného ničení

zTL – Zvolenská taktická letka

